

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Csendőrök a kárpáti harcokban.

Irtta: Határvédő.

A csendőrség 35 éves multjából bizonyára a legfényesebb teljesítményeket a most dúló világháboruból fogja meríteni a krónikás. A közbiztonság fegyveres öre békében megfékezte a puszták fiát, a Bakony haramiáit, a háboruban pedig, mint harcos, az ellenséggel vette fel a küzdelmet.

A mostani háboruban e két fogalom, magyar és csendőr vált közismertté az egész vonalon, de főképp ellenségeink előtt. A magyar névnek becsületet és hírnevet szereztek derék honvédeink, s mindezeket öregbítették vitéz csendőreink.

Ama babérkoszoru levelei, melyek majdan a csendőr allegorikus alakját övezni fogják, ott kint, a harctéren hajtottak ki. A magyar csendőr ott nemcsak táborigazgató, de mint honvédő katona is páratlanul emelkedik ki a harcosok csoportjából.

Midőn 1914. évben lebergi visszavonulásunk után seregeink a Kárpátok gerince mögött helyezkedtek el, táborigazgató csendőr őrszeink és határszéli különítményeink voltak. Az ellenséges orosz járőrökkel az első harcot csendőreink vették fel s daczára a mindenkori tulerőnek, az orosz járőrök voltak kénytelenek véres fejjel visszavonulni. 1914. év november havában történt, hogy a galicziai Izby községben elhelyezett és több száz főre menő orosz kozákcsoport járőrei átmerészkedtek Sáros megye kárpáti határain is, hogy országunk határát kikémleljék, no meg, hogy ahol van mit és lehet, ott raboljanak.

A sáros-máriavölgyi őrs egyik járőre Galbató községben tudta meg, hogy egy 6—8 főből álló kozákjárőr már Felsőfricske község határában portyázik. Rövidre fogott kantárszárral, ölben tartott fegyverrel, s jobbra-balra tekintgetve ereszkedtek le a kozákok a völgybe az erdőszélről. Csendőr járőrünk e hír vételekor a galbatói pénzügyőrség három tagját is magához véve, azonnal elindult a kozákjárőr üldözésére. Sajnos, a kozákok azon kérdezősködésére, hogy nem láttatok-e «magyarokat», egy falusi parasztasszonynak eljárt a szája, hogy igenis csendőröket és finánczokat látott

erre és erre. A kozák úgy látszik megértette, hogy mit jelent az «zsandár», hiszen hogyne ismerte volna őket, mikor osztrák testvéreink is nem egyszer kergették meg őket. Örült galoppban visszavágtattak a határon át. Ekkor kerültek a csendőrök és pénzügyőrök fegyvercsövei elé, s daczára a nagy távolságnak, a lövések találhattak, mert az egyik kozák holtan bukott le a lováról. Bajtársai azonban lóra kapták, hazavitték, s Izby községben hantolták el.

Ezen véres kóstoló daczára a kozákok a következő napokon is megpróbálkoztak a határon át való betöréssel. Csakhogy ekkorára már a lenartói különítmény legénységének egy részével megerősített czigelkai határőrizeti különítményünk is harczra készen várta őket. Csendőreink és hozzájuk beosztott jó öreg népfölkelőink csak úgy öntötték rájuk a gyilkos tüzet előre elkészített lövéseinkből. Mintha gránát vágott volna le a kozákok közé, úgy ugrottak széjjel az első sortüzre.

Olyik becsületből vissza lőtt egyszer-kétszer, de mindannyi jónak látta ép bőrrel visszamenekülni a kárpáti gerince mögé. Még négyszer kísérelték meg a kozákok a határon át való betörést, de vállalkozásuk mindannyiszor kudarczczal végződött, mindig volt halottja vagy sebesültje a merész vállalkozásnak. Ötönap csendőreink egy kozákot már el is fogtak, s mutatóul bekisérték Bártfára, hadd bámulják meg az egykor rettegett, félelmetes hiraevü kozákot. Ezt bezzeg még a gyerekek is kinevették. Sikertelen vállalkozásuk miatt kedvüket veszelve, jöllehet, mondom több százan voltak, ötönap az egész kozákhorda elvonult a galicziai Izby községből Griboo felé. Talán másutt akartak próbálni szerencsét, mert a «madsari» és «sandari» szótól borsózott a hátuk.

1914. év december hó 1-én csendőreinket és népfölkelőinket ott látjuk a lövészárookban Bártfa városa előtt. A körülbelül egy dandárnyi orosz haderőt Bártfa városa előtt egy népfölkelő zászlóaljunk akarta feltartóztatni. Zboró felől özönlött az orosz főerő, zászlóaljunk tehát Bártfa város ezen bejáratát védte leginkább. Kora reggel kezdődött az egyenlőtlen mérkőzés, s mégis délután fél két óráig tartotta zászlóaljunk a zborói bejáratot. Talán eddig sem tarthatta volna, ha csendőreink

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

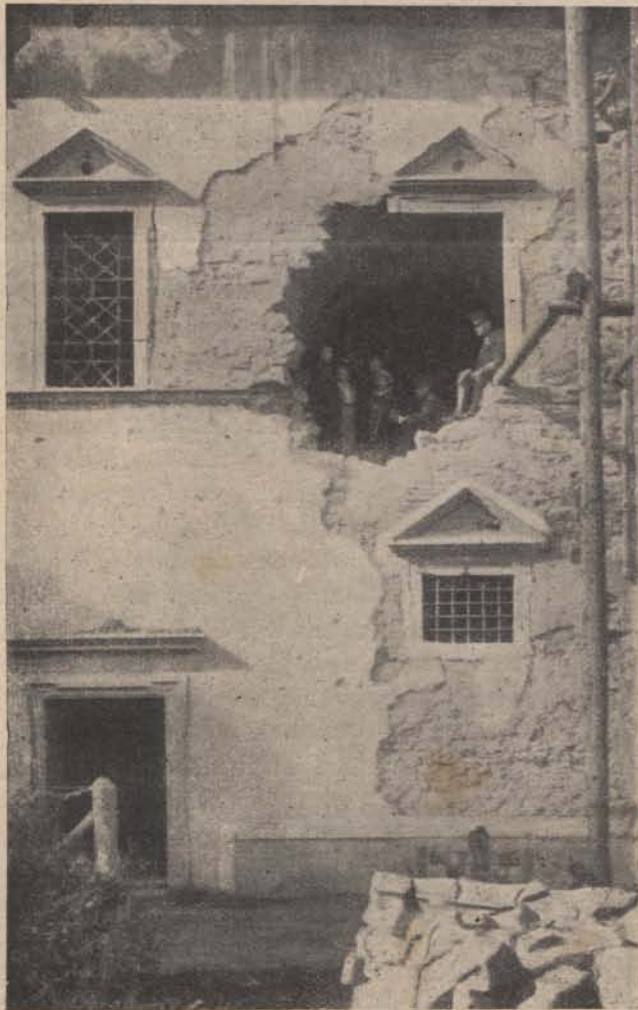
cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsérlése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

nem állanak be a lövészárókba, s elszánt és vitéz hadfiakhoz illően bátorságot öntenek már-már csüggedő öreg népfölkelőinkbe.

Ezen emberfeletti küzdelmet igénylő mérkőzés vége a tulnyomó ellenséges erő miatt előre látható volt. A zborói bejáratot védő zászlóaljunk a bekerítés veszélyének volt kitéve, s ezt megelőzendő adatott ki a visszavonulási parancs. Vitéz csendőreink még ekkor sem tágitottak, nekik fedezniök kellett zászlóaljunk visszavonulását, s csak ismételt parancsra és utolsónak hagyták el a lövészárkot. Az oroszok bekerítési művelete nem sikerült, sőt midőn utolsó erőfeszítéssel be is jutottak Bártfára, a küzdelemben annyira kimerültek, hogy a város mögött csendőreink által újra harcra állított népfölkelő zászlóaljunknak sikerült őket további előnyomulásukban megállítani.

Ezen Bártfa városánál vívott harcban állta ki csendőségünk az első igazi tüzkeresztséget. Ezen alkalommal a küzdelemnek részünkről áldozatai is voltak. Egyik

A zborói Rákóczy-kápolna ablakán saját gránátunk által ütött rés, a melybe egy egész társaság elfért.

pénzügyőr, ki társaival a csendőséghez csatlakozott, hősi halált halt. Veiszer János járásörmesterünk pedig srappnellgolyótól találva, mindkét lábán megsebesült. Bajtársai azonban nem hagyták a harczmezőn elvérezni. Egyik örmesterünk az ellenséges golyózáporban egy magánháza vitte be négykézláb kuszó sebesült előjáróját, s az ott lakók gondozására bizta. A nehéztestű sebesültet a golyózáporban már nem vihette a front mögé.

Ezen járásörmesterünket az ellenség a magánházból kórházba vitte, majd midőn Bártfáról visszavonult, hadifogságba hurczolta.

Csendőreinknél nem különben viselkedtek a beosztott népfölkelők sem. Bátor és vitéz magatartásuk jellemzése a következő esetet örökítem meg:

1915. év április havában bártfai csendőségünk azon feladatot kapta, hogy a második orosz betörés folytán ellenséges tűzbe került Esztebnek községből a környékről odagyült polgári lakosságot ingóságaival együtt hozza be Bártfára. E feladattal oly népfölkelőnk lett harmadmagával megbizya, aki előzőleg a csendőségnél szolgált mint örmester.

Ezen derék népfölkelőnk feladatát fényesen oldotta meg. Esztebnek községben összeszedett több száz polgári egyént, száznál több vágó-marhát és szekeret s ezeket kísérte Bártfa felé.

Utközben azonban Zboró községben ellenséges járőr tüzebe került. A szállítmányt az országotról egy mellék-utra kellett terelni, hogy az ellenséges golyók elől a magas uttöltés által némileg fedezve legyen. Ezen mellék-nton azonban újabb akadályl kellett a szállítmány-
nak megbirkóznia. Ugyanis a község végén saját katonaságunk által huzott sűrű drótsövény volt, melyen át csak egy ember részére volt átjáró. Nehogy tehát ezen drótakadály megrongáltassék, a szekereket szét kellett szedni, s a drótsövényen átrakni. Mig ezen fárasztó művelet tartott, a szállítmányvezető népfölkelőnk másodmagával felvette a harczot az ellenséges járőrrel, s azt annyira távol tartotta, hogy az átrakodásnál a szállítmányt baj nem érhetette. Éjjeli fél két órától reggel hat óráig tartott az átrakás, s reggelre az egész szállítmány beért Bártfára és pedig mondhatni teljesen épen, mert a szállítmányból csupán egy tehén sebesült meg a lapoczkáján ellenséges golyótól találva. Hogy mint tábori csendőrök mennyire feleltek meg embereink hivatásuknak, arról köteteket lehetne leírni.

Egyik betegség okából szabadságolt tábori csendőrünk következőleg mondta el azon teljesítményét, melyért az elsőosztályu ezüst vitézségi érmet kapta. Mint tábori csendőrnek egy fontos parancsot kellett vinnie egy rajvonalba fejlődött csapat parancsnokához. Midőn azonban a lövészárókba ért, az már oly ellenséges tűznek volt kitéve, hogy onnan visszatérnie már lehetetlen volt.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 peres alatta legmakaosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A zborói zsidó fürdő és templom romjai.

Mit volt tehát mást tennie, ő is beállt a harcosok sorába, elővette Manlicher fegyverét, s azzal szedegette le a muszkát. Ezen lövöldözés közben észlelte, hogy saját csapatunk egyik szárnya elöretör. A harc hevében észre sem vették ezt társai, s a sűrű ködben és félhomályban mozgó alakokra azt hitték, hogy azok az ellenség katonái. Fegyvereiket tehát ezek felé irányították, s a tüzelést ezen irányban folytatták. Szerencsére tábori csendőrünk észrevette a tévedést, kiugrott a lövészárokból, s jóllehet feléje az ellenség is lövöldözött, saját felelősségére társainak a «tüzet szüntess»-t vezényelt. A parancsnok álmétkodva kérdezte, hogy miért teszi ezt. Tábori csendőrünk feltárta a tévedést, s a valóságról való meggyőződés végett kiküldött járőrök tényleg észlelték, hogy az ellenségnek nézett alakok a szárnyunkról előnyomuló saját katonáink voltak, kik így a tábori csendőrnek köszönhették, hogy saját csapatunk tüzelése el nem pusztította őket.

Legénységünk a kárpáti harcokban kivette részét egyéb téren is. Nemcsak fegyverének tüzevel támogatta a harcoló csapatokat, hanem számtalan intézkedésével is, melyek a hadrakelt sereg érdekeit szolgálták. Helyi ismereteiknél fogva főképen felderítő szolgálatra alkalmazták csendőreinket, s ismeretlen vidéken ők kalauzolták csapatainkat. Veszélyes feladatok voltak ezek, mert az ellenség megpillantva embereinket, nem egyszer vette őket gépfegyver és ágyutüz alá.

Maradozók, szökevények összegyűjtése, hadkötelesek

sor alá állítása, szállás, élelem, lóbeszerzés és sokszor hadifoglyok kísérése a csendőrség igénybevételével történt. A harcterekről ők tartották távol a kémeket és gyanús idegeneket. Hírszerzőket ők gyűjtötték a csapatoknak. Az árulókat és államellenes izgatókat ők állították a bíróság elé. Egy szóval nem történt intézkedés, melyben a végrehajtó közeg nem a csendőr lett volna.

Tévednénk azonban, ha azt hinnők, hogy az ellenség kiverése után a csendőrség megpihenhetett. Az igazi munka csak ekkor kezdődött. Az elhagyott erődítési művek, barakkok őrzése, hadianyag gyűjtése, állati hullák eltakarítása, egészségügyi intézkedések a járványok által fertőzött vidéken, a visszatérő lakosság gyámoltása, az elpusztult házak újraépítésén fáradozó segélyakció támogatása, a megszökött fogoly munkások nyomozása ezer és ezer teendő t rött intézményünkre s minden egyesnek teljes erőmegfeszítését is fogják igényelni a háború befejezéséig.

Azonban a szerzett érdemek sem maradtak jutalom nélkül. Csupán az eperjesi szárny területén működő legénység közül heten kaptak 1. osztályu, 9-en 2. osztályu ezüst és négyen bronz vitézségi érmet. Ezenkívül három szárnybeli tábori csendőr kapott ezüst vitézségi érmet.

Az érdem e legszebb jutalmi mindenesetre nemcsak az ambíziót növelik, hanem olyan maradandó emlékek, melyekről egykor még a kitüntetettek unokái is regélni fognak.

Ne vegyen hangszert, míg **REMÉNYI MIHÁLY** a magyar kir. Zenekadémia hári hangszerkészítője ::
legujabb árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről, Király-utca 58.

Hegedűk, fa- és rézfúvóhangszerek, cimbalmok. — Zenekarok teljes felszerelése. — Csendőrök különös, figyelmes és olcsóbb kiszolgálásban részesülnek. — Régi hangszerek becserélése és javítása.

◆◆◆◆◆ Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kérendő. ◆◆◆◆◆

Egy régi viszály

Anglia és az Egyesült-Államok között.

Angolország tudvalevően mindig azt hangoztatja, hogy a becsület utján jár, hogy a jogot és igazságosságot védi, hogy az elnyomottak és a kis nemzetek javáért küzd. Milyen ez az angol becsület a valóságban, elmondja a többi közt Andrew D. White volt amerikai nagykövet a könyvében, a melyben összegyűjtötte diplomáciai pályáján szerzett tapasztalatait. A mikor mint követ Oroszországban volt, 1891-ben kanadai fókavadászok túlkapása következtében viszálykodás támadt az Egyesült-Államok és Angolország közt. Erről az ügyről és kifejlődéséről White ezt írja:

Angolország bizonyára politikai okokból szükségesnek látta, hogy e kanadai tengeri rablók védelmezőjének csapjon föl és minden erejével melléjük álljon. Az Egyesült-Államok kormánya, hogy igazát megvédje, a vitás kérdést döntő-bírószág elé terjesztette és ez a bíróság meghatározott időben össze is ült Párisban. Időközben az 1891—92. év telén Angolországból is egy bizottságot küldtek ki, a melynek az volt a feladata, hogy a vitás kérdésnek természettudományilag szakszerű fejtegetését terjeszse a döntő-bírószág elé. Aligha készült még szakvélemény, a mely célzatosabban irányult volna megtévesztésre, mint ez a jelentés. A Párisban lévő angol képviselőt tudatosan hamis dolgokkal akarták támogatni. Bárha nem akarom fölteni, hogy a londoni angol hatóságok rendelték el vagy hallgatag jóváhagyták ezt az eljárást, mégis meg kell állapítanom, hogy úgy ebben az esetben, mint később a Venezuela ügyben angol hivatalnokok a leggyalázatosabb fogásokkal és cselszövésekkel éltek. Mivel hasonló tengeri rablóktól sokat szenvedtek az orosz szigetek is, angol szakértők bizottsága elment az orosz kormányzóhoz és a legnagyobb mértékben tisztességtelen módon írásbeli bizonyítványt csikart ki tőle. A kormányzó nagyon tiszteletreméltó ember volt, jó megfigyelőtehetséggel rendelkezett és alaposan ismerte a fókák életét, természetesen csak mint laikus, mert tudományos iskolázottsága nem volt.

Mivel továbbá angolul is csak igen hiányosan tudott, ezt az angol megbizottak kihasználták és azt mondták és azt iratták vele alá, a mit jónak láttak. Ennek következtében a jelentésben éppen csak az volt benne, a mi az angol ügynek vált hasznára és minden hiányzott belőle, a mi az angolok ellen szólt. Azok az adatok, a melyeket a kormányzó aláírt, olyan ostobák voltak, hogy az orosz kormány is megütközött rajtuk és visszahívta a kormányzót Pétervárra, hogy újra megvizsgálja a dolgot. Itt aztán én egy orosz szakértő segítségével beszéltem a kormányzóval és ekkor kiderült, hogy az általa aláírott kijelentések legnagyobb részben teljesen ellenkeztek az ő nézetével és tapasztalataival.

White azután elmondja, hogy ebben az ügyben mégis az angol kormány győzött, nem azért, mert igaza volt, hanem mert képviselői különféle fogásokkal dolgoztak. White 1895—96-ban tagja volt egy bizottságnak, a melyt az Egyesült-Államok kongresszusa küldött ki, hogy megállapítsa a határvonalat Venezuela és Brit-Guyana közt. Angolország a döntő bíróságot visszautasította azzal a megokolással, hogy a nemzetközi jog nem ismeri el a Monroe-elveket, White ehhez megjegyzi:

Ez a felelet több volt, mint hüvös, mert mindenki azt mondja, hogy a Monroe-elveket, a mikor kihirdették, Angolország tetszéssel fogadta, 1823-ban és a következő években az angol parlamentben és az angol sajtóban dicsoztatott, továbbá Angolország a világ legkülönfélébb részei, különösen a Közép-tengerrel határos részek és a Kelet számára törvényeket hozott, a melyeknek tiszteletben tartását a nemzetközi jog minden jóváhagyása nélkül megkövetelte minden más hatalomtól.

White azután az amerikai bizottságnak messzemenő kutatásáról és munkájáról beszél és e munkának szükségességét a következőképpen okolja meg:

Ez a munka elengedhetetlen volt. Mindjárt tanácskozásunk kezdetén Angolországból egész sereg erre a tárgyra vonatkozó brit kék könyvet tettek elénk. Bármily őszintén csodálom is a brit történelem, a brit politika, a brit élet kiválóságát, mégis kénytelen vagyok itt beismereni, hogy ezek az okiratok nem szóltak ama férfiak mellett, a kik értük közvetlenül felelősek voltak. Olyan állításokat kockáztatnak meg benne, a melyeknek egyáltalában semmi alapjuk nem volt és ezeket az állításokat olyan szaktekintélyek nevével alapozták meg, a kik ha jobban megvizsgáltuk a dolgot, egyáltalán nem érdemelték meg a szaktekintély nevet. Be kell vallanom, hogy kivéve a szakértőknek a Bering-tenger esetében való eljárását (a kanadai fókavadászoknak fönt említett túlkapásai) semmisen ingatta meg annyira Angolország becsüetességében való bizalmat, mint ez az eljárás. Az Egyesült-Államok bizottsága nem egyedül ítélte el a leg-

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhünk, ha bakancsot, csizmát a rég bevált izoló hatású „CAMPOLIN” törvényileg védett vízhatlan bőrkencőccsel kenjük. — Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

Krayer E. és Társa osztól, Budapest, V. kerület, Váci-ut 34. szám.

Fiók: V. ker., Váci-ut 6. és IV. ker., Királyi Pál-utóza 20. (Kálvin-tér mellett). III. ker., Flórián-tér 18. sz. Újpesten: Árpád-ut 40. szám.

39-es bakáink sportolnak a front mögött. — 1. A lovasjáték résztvevői. — 2. Akadályverseny.

élesebben ezeket az okiratokat. Még a londoni «Times» is kikelt ellenük, úgy hogy el kellett vetni és mással kellett pótolni, a mely inkább megfelelt az igazságnak.

KÉPEINKHEZ.

Sportoló katonák a front mögött.

Husz hónap óta tart már a háború szakadatlanul. S a harctéren levő katonáinknak legfeljebb annyi változatosságban volt részük, hogy a déli frontról az északra vagy az északiról a délre, esetleg a délnyugatra kerültek. Egyik helyen nagyobb tűzben, véresebb ütközetekben vehettek részt, mint a másikon. Kivették a részüket úgy az offenzívából, mint a defenzívából bőségesen. Ép úgy megszokhatták a hősi rohamokat, mint a napokig tartó álló — lövészárkok — harcokat egyaránt. Husz hónap hosszú idő. Némelyek ezalatt kétszer, háromszor, sőt többször is megsebesültek vagy megbetegedtek, fel is gyógyultak, esetleg a frontra is visszakérültek. Éheztek gyakran, ha a viszonyok úgy alakultak. Tűrték hideget, meleget, állották a gránátok és a bombák záporát napokig rendületlenül. De a sokféle türes, szenvedés közben a jó kedvüket nem vesztették el soha.

Számtalanszor hallottuk már ezt a frontokról visszatért katonáinktól és olvastuk leírásokban is. Visszatért katonáink közül bármelyikkel is beszél az ember, mindannyian lelkesedéssel emlegetik a fronton átélt eredményes küzdelmeiket. Nincs elkedvetlenedve egyikük sem. És hogy ez nem csak szóbeszéd, hanem így van a valóságban is, mindennél ékebben bizonyítják a jelen számunkban közölt képek, a melyek a debreczenvidéki 39-es, tehát a legmagyarabb bakáink jókedvű, játékos csapatját állítják eléink, a mint a lövészárokból való felváltatásuk után, a pihenés ideje alatt jókedvűen gyakorolják a testedző sport különféle válfajait úgy az öregek, mint a fiatalok kivétel nélkül.

Örömteljes büszkeséggel tekinthetünk ezekre a képekre, mert ezek is meggyőznek bennünket arról, a mit különben a háború óta különben is mindenfelől hallottunk, hogy katonáink lelkesedése nem amolyan mondvascinált fellobbanó szalmaláng, hanem valósággal igazi kitartó lelkesedés és ezzel kapcsolatosan megingathatatlan hit a háborúnak a mi részünkről leendő győzelmes befejezésében.

HIREK.

Adományok. A vak katonák részére a következő adományok küldettek hozzánk, ú. m. Csontos Antal őrmestertől Predeálról 5 k, Koszta József őrmestertől

Predeálról 5 k, Buday József csendőrtől Predeálról 5 k, Mihály Albert népf, őrmestertől Predeálról 2 k, a sárvári őrs által gyűjtött 10 k, Borsos L. csendőrtől Nagylupsáról 20 k és Pál Lajos ny. őrnagytól 20 k. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára, dr. Ötömösy Zénó budapesti ügyvédtől, mint a szentendrei vadásztársulat elnökétől, a vadorzás meggátolásáért a szentendrei őrs legénységének jutalmazására felajánlott 50 korona adomány folyt be, mely összeggel és az időközi kamatokkal, az alap vagyona 39.409 k 91 fillerre emelkedett. A befolyt adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

Halálos kimenetelű baleset. Simon Imre cs. cz. őrmester és Olasz Ferencz népfölkelőből állott bogyzislói őrsbeli járőr egy lólopással gyanúsított cigánykaraván üldözése közben, márczius 13-án, hajnali 2 és 3 óra között Bogyzisló határában a Sió folyón való átkelés céljából egy ladikba ült, melyet evezés közben a megáradt folyó árja elsodort s azt a komp áthúzásához használt drótkötél alá vitte. A ladikban ülő járőr mindkét tagja a drótkötélen megakadva, a ladikból kiesett s míg Olasz Ferencz népfölkelőnek az általa elkapott drótkötél segítségével sikerült partot érve megmenekülnie, addig Simon Imre cs. cz. őrmester, teljes felszerelésével együtt, a víz alá merülve, nyomtalanul eltűnt. Hullájának keresése folyamatban van.

Kérelem. Hajdu Lajos, az udvarhelymegyei Kányád községben állomásozó cs. cz. őrmester, kéri Benedekfy István őrsvezető cz. őrmestert, kívül mint tábori csendőr 1914—15-ben a Kárpátokban és Galicziában együtt szolgált. hogy czímét egy fontos okból sziveskedjék vele közölni.

KÜLÖNFÉLÉK.

A homokos zsák. A homokos zsák nagy-nagy becsületet szerzett a háborúban. Nemesak azért, mert a lövészárokból jó hasznát veszik a fedezéket bélelik, magasztják, erősítik vele, hanem sok egyéb okból, a mint mindjárt kitűnik. «A szükség leleményessé teszi az embert!». A fedezék, a felszerállás agyagos talaja egész nyirkos, a szalma esőtől, víztől megszivalkodott; elő hamar, szól a parancs, egy csomó zsák, leteregetni a földre! a jókat fejevánkossnak szalmával megtölteni! és kész a fejedelmi «vaczok». Négy kitömött, egymásra rakott homokos zsákot akasztanak; a takaró ritkás, kopott helyeit zsák borítja be; a csunya agyagot a fegyverről zsákkal törlik le. Hogy tudnák a kenyeret, postát, szeretetadományokat, kolbász-, sajtporciókat a végtelen hosszú, keskeny futóárkokon keresztülszállítani a drága homokos zsákok nélkül? Ki czipeli ma még esetlen ládákban az őrmesteri sokféle szerelvényt? Arra való a homokos zsák. A tisztiszolga, mikor kantini bevásárlás végett hiába keres kosarat, büszkén akasztja nyakába a zsákot. A fehérneműgyártás, az uridivat is kitelik a homokos zsákból. A puhábbja megteszi zsebkendőnek, kapezának,

Szántó Lajos gépfőraktára Szegeden

Zsótér-bérlés, Városháza mellett. (Rákóczi szoborral szemben.)

Csendőrségi fegyergyári kerékpárok. — Csendőrségi diszvarrógépek. — Világhírű tünélküll pathéfonok. — Világhírű tús gramofonok. — Lemez újdonságok és kerékpár felszerelési cikkek főraktárosa.

Csekély havi törlesztés! • Képes főárjegyzékem díjtalan! • Csendőrségi Urak legkedveltebb bevásárlási helye.

39-es bakáink sportolnak a front mögött. — 1. Futás kőmezőn. — 2. A távgyaloglás résztvevői.

a szürkéje, vékony, szálakra hasogatva, a legmodernebb «tekert-kamáslinak válik be; a szürkés-zöldből könnyű kabátot kanyarit a szabó — meleg időre: a czipész «csoszogót» remekel belőle; a sipka rikitó vörös színét zsákdarab veszi el; a fegyver, csajka, huzatja. Alól kifejtve, felső nadrágul a legtökéletesebb ruhadarab; így aztán a jóféle csukaszürke pantallót iszapmunkánál a sánczárókban jól meg lehet kimélni. Itt nem köti az ember magát bizonyos színekhez; sokszor bizony egész festői jelenség kerekedik ki akaratlanul, ha például a jobb lábszár világos kék zsákba van bujtatva, a balé meg vörös-fehér kockás mez borítja. A sokoldalú homokos zsák még a mulatságot is kiadja. Néhány szalagból kész az ostábla vagy malomjáték-deszka: az elfogyasztott sajt héjából metszett kockák lesznek a kövek; az egyik játékos részére piros, a másik félnek megfordítva sárga színben. Még több használati lehetőséget is tudnék megnevezni; de a sok szorgalmas varrónó képzeletének ne vessünk gátot, egyhangu munkájuk mellett fessék ők ki maguknak, hová kerül, mire lesz jó majd a lövészárókban az a homokos zsák, melyen épp most dolgoznak.

Az emberélet tartama. Az ember átlagos élettartalma a letűnt utolsó három évszázad alatt egész Európában tetemes növekedést mutat, úgy, hogy a míg a XVI-ik században 20 évet, a XVII-ik században pedig 30 évet tett ki az átlagos emberöltő, addig a XIX. században az átlagos emberi élettartam ideje 40 évre emelkedett. Az 1700 körüli években az emberek, mint az egykoru feljegyzésekből és krónikákból hitelesen megállapították, átlagosan 31 év 5 hónapig éltek; 1800-ban ellenben már — a gondosan megállapított adatok és följegyzések szerint — az emberi átlagos élettartam 5 év és 6 hónapra emelkedett. Ezt bizonyítja az a megfigyelés is, hogy az úgynevezett magaskorú öreg emberek percentszámára szintén megnövekedett. De nem csak ezt figyelték meg, hanem azt is kétségtelenül megállapították, hogy eközben az emberek munkaképessége és ellenállósága is erősödött és konzerválódott a régi állapotokkal szemben, úgy hogy ma már nemcsak sok olyan magas kort megérő kiváltságos emberekkel találkozunk gyakrabban, mint voltak XIII. Leó pápa, Bismarck és Gladstone, de még a nép körében is sűrűn találhatunk olyan 80 éves és idősebb embereket, a kik öregségükben is megtartották frissességüket és munkaerejüket, sőt bőven találunk olyan idős tudósokat is, a kik korosságuk dacára teljes szellemi frissességgel és odaadással szolgálják és művelik a tudományt. A középkorban keresve is alig találunk erre példát: Krisztus születésétől fogva pl. a középkorig csak négy olyan uralkodóról tud a történelem, a kik megérték a 80 éves életkort. Mindezt pedig a tudósok a háborúk és háborús borzalmak és járványos betegségek csökkenésének s az erkölcsök javulásának, de főként a gyógyszerészet és az orvosi tudomány fejlődésének, szóval a kultúra föllendülésének javára írják, úgy hogy megállapítható, miszerint a kultúrával lépést tartva fejlődik a közegészségügy és növekedik az emberi élettartam.

Az első villamos hadihajó. Az Egyesült-Államok hadvezetősége már több év óta foglalkozik azzal a problé-

mával, hogy a nagy tengerjáró hajókat villamos áramra rendezze be. Néhány évvel ezelőtt már kísérletet tettek a «Jupiter» nevű szénszállító hajóval. A kedvező tapasztalatokra támaszkodva a legújabb hadihajót, a «California»-t, a melyet 1915 október 14-én Brooklynban bocsátottak a tengerre, szintén kizárólag villamos erőforrással látták el. A «California» 32,000 tonna vizet szorit ki. 192 méter hosszú, 29.7 méter széles és 8.85 méternyre merül el vízbe. Páncélzata a szokottnál erősebb. Tizenkét darab 35.6 cm-es és tizenkét darab 12.7 cm-es ágyúja és négy torpedócsőve van. Legnagyobb sebessége 21 csomó. A gépezetet Emmelt tervezte szerint a General Electric Company gyártotta.

Mire becsüli az angol a német vaskeresztet. Érdekes sorokat ír angol újságok nyomán a «Frankfurter Zeitung.» A német vaskeresztről van szó, a melyet tudvalevőleg annál büszkébben visel a mellén minden német és szövetséges katona, mert ezt csak kiváló hadiérdemek jutalmazásául adják. Nagy tehát ennek a fehér-fekete szalagon viselt érdemrendnek az értéke és a viselőjét állandóan figyelmezteti arra az önfeláldozó kötelességre, a mivel hazájának és királyának tartozik s a minek becsületes teljesítésével a kitüntetés kérdelmel. Érdekes tehát megtudni most azt, hogy micsoda értéket tulajdonítanak ennek a német katonai kitüntetésnek Angliában. Erre ad feleletet a londoni Times cz. újság, a melynek egyik utóbbi számában egy élelmes és kellő kereskedelmi érzékkel is bíró angol katona hirdet eladásra egy valódi német vaskeresztet, a mit a Loos körüli harcokban talált. Nos, az élelmes brit katona 50 font sterlingre szabja a vaskereszt árát, szóval ezer márkáért kínálja fel az esetleges vevőnek, a mi egy «hunngyártmány»-ért mindenesetre elég tisztességes ár, úgy hogy igazán nem hittük, hogy egy angol ennyire tudja becsülni.

A takarékos London. Londonban minden múzeumot bezártak és pedig takarékoság okából. Legelőbb a nemzeti arcképgyűjteményt zárták be, utána a Wallace-gyűjtemény bezárása következett, majd a British-múzeumé. Ha csakugyan sikerül nagyobb pénzüsszeget megtakarítani, akkor Angliában valamennyi múzeumot bezárják.

Háborus ételek. Bécsben egy Gizela Urban nevű hölgy az osztrák belügyminiszter által megvizsgált és engedélyezett «osztrák hadi szakácskönyv»-et szerkesztett, a mely új receptekkel és általános utasításokkal igyekszik segíteni az őszülő háziasszonyokon. Néhány hasznos tanácsát itt közöljük: Hustalan napokon a levesek, főzelékek tápértékét apró adagban, tápélesztőkkel (Nährhefe) növelhetjük. Zöldfőzelékeknel pedig különösen gelatinnal pótolhatjuk a tojásfehérjét; forró levesben egyáltalán nem érezni az ízét, használható kakaóban, kávéban, tejszoban is. Magas tápértéke van a tengeri halnak is. Egy kilo halhus ugyanannyi tojásfehérjét ad, mint egy kilo marha-, borju- vagy sertéshus. Tipikus szagától egy foszthatjuk meg, hogy előbb vízvezeték alatt öblítjük le alaposan, aztán ecetvizes lemosás után besózzuk. Aztán néhány óráig, lehetőleg egész éjszakán át hűvös helyen kell feküdnie és elkészítés előtt még egyszer megmosandó s megszáritandó. Még radikálisabb lenne a tejviz,

Czimbalmot, hegedűt, tárogatót, harmóniumot és az összes fuvó- és ütő-hangszereket

ugyszintén azok alkatrészeit és hurokat általában elismerve legjobban szállít Magyarországra legelső, legnagyobb és legrégebb hangszergyára. . . . Árjegyzék minden hangszerről bérmentve küldetik.

SCHUNDA V. JÓZSEF

ca. és kir. udv. hangszerszállító, az orsz. m. kir. zeneakadémia, valamint az összes budapesti színházak hangszerszállítója, a pedál-czimbalom és rekonstruált tárogató egyedüli feltalálója. Alapítástól 1847-ben.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 16.—18.—26. szám.

39-es bakáink sportolnak a front mögött. — 3. Magasugrás. — 4. Dijbirkózás.

de ez tulajdonképpen, vagy egy rózsaszínű kálicsavolat, a mely minden mérgezési eshetőségnek elejét veszi. Hasznos az öblítő vízbe egy darab égő faszenet tenni. A kukoriczaliszt kellemetlen ízén rum vagy narancsnedv segíthet. A többnapos kenyér táplálóból és egészségesebb, mint a friss, mert a hosszabb rágás alatt több nyállal keverődik és ezáltal könnyebben emészthető. Habtejszint úgy pótolhatunk, hogy két tojásfehérjét nyolcz deka-gramm vaníliaeszukorral forróvízfürdőben habbá verünk. Almahéjból kitűnő almalekvár készíthető. Czukor is használható zsirpótlék gyanánt, főleg főzelékeknel. Gombára tört czukrot egy kis vízzel megnedvesítve megbarnítjuk, aztán egy kevés lisztet rászórva megpiritjuk és levessel fölengedjük. Tíz gramm sütőpor két tojással egyenértékű.

Uralkodók és hadvezérek mozdulatai. Egy Sborgowitz nevű német mozifelvétel-készítő érdekes kimutatást adott át most a nyilvánosságnak: egy sereg mozgófényképről, a melyeket uralkodókról és hadvezérekről nyilvános szereplésük alkalmával készítettek, összeállította, hogy egy perc alatt melyik hány mozdulatot tett, hogy ebből következtessen az illető személyiségek temperamentumára. Megállapította, hogy Ferencz József király mozdulatainak száma egy perc alatt 50, György angol királyé 55, Henrik német herczegé 80, Vilmos császáré 90, Mackensené 90, Hindenburgé 100, az orosz czaré 140, Vilmos német trónörökösé 150 és Joffre francia hadvezéré 160. Abból, hogy Vilmos császár percenként való mozdulatainak száma körülbelül közép-arányosa a statisztika számainak, Sborowitz azt következteti, hogy a megfigyelt személyiségek közül a német császár az, a ki a nyilvánosság előtt leginkább tud uralkodni magán. Az angol király nyugalma, szerinte, az apátiával határos egykedvűség, míg Ferencz József király és a német trónörökös mozdulatainak száma között a különbség nyilvánvalóan a közöttük lévő különbség eredménye. Hindenburg és Mackensen mozdulatainak számából nyugodtságra és elhatározottságra lehet következtetni, míg a czár és Joffre percenként való 140 és 160 mozdulatokkal a legnagyobbfokú nyugtalanságot és ideges izgatottságot mutatják.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

Ha $\frac{ist}{e}$ v L $\frac{k}{ü}$ $\frac{!!!}{!!!}$ $\frac{ünk}{L}$

Tréfás kérdések.

1. Melyik körben látod magadat?
2. Melyik íz nélkülözhetetlen?

Megfejtési határidő: 1916 április 10-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényes-égénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Többeknek. A csendőrségi rendeleti közlöny 1915. évfolyamának tárgymutatója nyomdatechnikai okokból eddig nem készülhetett el. Előreláthatólag a jövő hó első napjaiban kiadásra kerül.

Népfőlkelő. A m. kir. belügyminiszter úrhoz címzett rövid kérvénnyel kell kérnie, melyhez a születési és illetőségi (köz-ségi) bizonyítványok és szüleinek beleegyezési nyilatkozata csatolandók. A felszerelt kérvényt az őrsparancsnokság terjeszti elő.

S. nyugdíjas. Nyugdíján kívül segélyben nem részesülhet. A mai komoly idők az állam minden polgárától a végsőkig menő önfeláldozást és önzetlenséget követelik meg.

H. F. Ténylegesítésre nincs igénye.

Öreg népfőlkelő. Kérje őrs kihallgatáson.

Erdélyi altiszt. Igen, az illetékszabályzat 45. §. 3. pont, 6. bekezdése értelmében.

Sáros. Az 1894. évi XII. tez. 95. §-ának r) pontja a saját területen elásatlanul hagyott dögre nézve állapítja meg a tulajdonossal szemben a kihágást. Az ön által említett esetben azonban közös legelőről lévén szó, nézetünk szerint a községi előjáróságot látszik terhelni a mulasztás.

Háború. Azokat a legénységi egyéneket illette meg, a kik 1908. évi december hó 2-án tényleges szolgálati idejük 2. évét szolgálták.

Zs. S. tartalékos. Egyelőre marad.

444. Pozsony. A termőföld megművelését és termőképességének fokozását a mai nehéz idők a haza minden polgárának s így a csendőrnök is kötelességévé teszik. Ebben a hathatós és személyes közreműködés által jó példát szolgáltatni s ezzel másokat is buzdítani, a csendőrnök csak dicsőségére válhat.

D. J. Topánfalva. Az újbóli ténylegesítés napjától.

A. Gy. Amennyiben hely lesz igen.

M. 27. Még nem hallottunk róla.

Kiváncsi népfőlkelő. 5. A felülvizsgálat eredményének jóváhagyása után.

1887. Olvassa el az illetékszabályzat 45. §. 3. pontját.

600. Nem.

Öreg népfőlkelő Karánsebes. A hozzájárulás kötelező.

N. M. őrmester. Nézetünk szerint, ameddig ön az őrs kinevezett parancsnoka és családja a laktanyában van elhelyezve, az ezen minőségéből kifolyólag önt szabályszerűen megillető kedvezményeken az elvezényeltetés ténye mit sem változtat.

H. 61. 1. Igénye van. 2. Nem értjük.

I. J. Féltorony. Őrs kihallgatáson előadandó indokolt kérelem alapján, a csendőrküldési parancsnokság engedélyezi.

Kővajdahavas. Kötvénye nem nyert.

A világ legjobb harmonikái

Orgonahangu, 2 váltóval 7 K, finom 9 K. Csodásan erős hangú, 8 igaz váltóval 11 K. Egész zenekari hangú 4 igaz váltóval 14 K. Erős acél hangúak 18, 20, 25, 40 K. Finom kétsoros harmonikák, háromsorosak, grammatikus hangúak is készülnek.

Mogyoróssy Gyula királyi szab. hangszergyár

Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangú beszélőgép 30 K, nagy »Union» szerkezettel 36 K. — Legszebb hang-lemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 60 fill.-től 3 K-ig. Javítási műterem.

Árnygyékelt az összes hangszerekről ingyen küld

Budapest, Rákóczi-ut 71. szám.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás:

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 21-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy:

a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismeréseül:

Perényi Géza, egy várparancsnokságnál beosztott, VIII. számú csendőrkerületi csendőr főhadnagynak.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi február hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Németh István őrmesternek, a VI.,

Győri András őrmesternek, a VII.,

Berkó Márton csendőr czimzetes őrmesternek, a II.,

Schleide Keresztély,

Málnásy Ignác és

Győri Jenő csendőr czimzetes őrmestereknek, a III.,

Vass Imre és

Sándor Sámuel csendőr czimzetes őrmestereknek, a II.,

Osváth Károly és

Kóta Károly csendőr czimzetes őrmestereknek, a IV.,

Simon Imre,

Sándor Lajos és

Podor Sándor csendőr czimzetes őrmestereknek, a VI.,

Teleki Zoltán csendőr czimzetes őrmesternek, a VII.,

Ignáth Márton,

Fejérvári Sándor és

Csordás Béla csendőr czimzetes őrmestereknek, a VIII. számú csendőrkerületben és

Csiszár Gáspár csendőr czimzetes őrmesternek;

az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:
Istenes István csendőrnek, a II. és
Patai János csendőrnek, a VIII. számú csendőrkerületben.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 1-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet, a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Kelemen János járásörmesternek, az I.,

Fábián János őrmesternek, a III.,

Kosinszki Kristóf őrmesternek, a IV. számú csendőrkerületben,

Kaló András örsvezető cz. őrmesternek, a képviselőházi örségnél,

Török István csendőr cz. őrmesternek, az I. és

Vörös Gyula csendőr cz. őrmesternek, a II. számú csendőrkerületben.

Adományoztatott

a hadrakelt seregnél:

Ö császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréseül:

az 1. osztályú ezüst vitézségi érem:

Kardos Ferencz őrmesternek, beosztva a 7. hadtestnél,

Szlatki József és

Bodányi Kálmán csendőr cz. őrmestereknek, az V. számú csendőrkerületben,

a 2. osztályú ezüst vitézségi érem:

Német Ferencz őrmesternek, a VI. számú csendőrkerületben;

a bronz vitézségi érem:

Ziegler Mihály,

Marján Márton örsvezető cz. őrmestereknek és

Földesi Ferencz csendőrnek, a IV. számú csendőrkerületben.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Előléptettek:*őrmesterré:*

1915. évi május hó 8-ával:

Szabó Jeremiás őrsvezető cz. őrmester, a II.,

1916. évi február hó 15-ével:

Voda Simon őrsvezető cz. őrmester, a VII.,

1916. évi márczius hó 1-ével:

Schulter János őrsvezető cz. őrmester, a III. és

Pálfi György csendőr cz. őrmester, a VI. számú csendőrkerületben;

őrsvezető cz. őrmesterré:

1916. évi február hó 2-ával:

Bőjte Péter csendőr cz. őrmester, az I.,

1916. évi február hó 14-ével:

Boldog József csendőr cz. őrmester, a VII.,

1916. évi február hó 28-ával:

Bugyi István csendőr cz. őrmester, a VI.,

csendőr cz. őrmesterré:

1916. évi márczius hó 16-ával:

Janzsó György és Czép István csendőrök, a VI.,

1915. évi december hó 17-ével:

Márkus József csendőr, a VI.,

1916. évi február hó 17-ével:

Usváth Péter, Zakáll Gyula, Németh József I., Ivanich Károly, Pálity Antal, Lővei József, Lukács György, Tóth Sándor, Kulcsár Lajos és Csekl Miklós csendőrök, a III.,

1916. évi február hó 20-ával:

Fazekas Antal csendőr, a VII.,

1916. évi márczius hó 1-ével:

Kazán Párféné, Besenyei Jakab, Borbély Pál, Siot Rusti Gábor, Simó János és Sipos Lajos csendőrök, az I.,

1916. évi márczius hó 16-ával:

Öze László csendőr, a II. és

Üрге András csendőr, a III. számú csendőrkerületben.

Névváltoztatás.

Pacsu Miklós, II. számú csendőrkerületbeli csendőr cz. őrmester, családi nevét belügyminiszteri engedéllyel «Pálfi»-ra; Salamon Áron (Arnold), VII. számú csendőrkerületbeli csendőr pedig «Szirmai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Fekete János őrsvezető cz. őrmester, Bagoly Zsuzsannával, 1916. márczius 3-án, Bárádon.

Dimény József őrsvezető cz. őrmester, Koller Máriával, 1916. február 29-én, Orsován.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Marcsó István csendőr cz. őrmester, Stróber Máriával, 1916. február 24-én, Gyöngyöstarjában.

Müller János II. csendőr cz. őrmester, Orth Ilonával, 1916. márczius 1-én, Torzszán.

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Voda Simon őrmester, Bartha Klárával, 1916. február 22-én, Nagyborosnyón.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem dij-
talanul küldöm.Képes nagy ár-
jegyzékem dij-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegykerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünéklő beszélőgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

**Fiókok: Budapest, VI., Gyár-utca 26.
Nagyvárad, Rulikovszky-út 22.****Fontos értesítés!**

A háboru okozta személyzet hiány miatt csak **szegedi főüzletünk**-ből intézzük el a postai küldeményeket, ezért a megrendeléseket, pénzküldeményeket és levelezéseket **Szeged, Kárász-utca 9.** címre kérjük.

Az új Honv. Min. rendelettel rendszeresített táborig

csendőrségi sapkák**és aczélzöld hajtóka posztó** már kapható. ::

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre ... 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

A cigánykérdés hazánkban.

Irta: Horváth István dr. ny. járásbíró.

Évszázadok óta rágódó fekély, nyitott seb a társadalom élő testén a cigányelem a maga kiszámíthatatlan sok bűntényeivel, az apróbb csirkelopástól, csalástól egész fel a gyujtogatásig és rablógyilkosságig menő bünskálájával és bűnlajstromával, melyek a vidék közbiztonságát állandó veszélyeztetésnek teszik ki! Talán nem tévedek, midőn azt állítom, hogy a vidéken előforduló nagyobb bűneseteknek legalább 50%-át a cigányvilág szolgáltatja. A veszélyessége a cigányelemnek épen a kóbor, nomád életmódban rejlik, mely nem engedi egy helyen megtelepülni és tisztos munkával, rendes foglalkozással keresni a létfenntartás eszközeit, hanem nomád, kóborló természeténél fogva ma az ország egyik dunántúli megyéjében, holnap, holnapután pedig már a hetedik vármegyét szerencsételti nem kívánatos megjelenésével, mely már pusztán egymagában is elég ok és alap, hogy az egész környék lakossága nyugalma és biztonsági érzetét felzaklassa. Mennyi apró lopás, betörés, rablás vall cigánytettesek kezére, kiket sok esetben kinyomozni sem sikerül vagy ha kinyomozásuk sikerült is a csendőrség éber szemének, megbüntetésük a bizonyíték teljes hiánya miatt válik lehetetlenné. Mert köztudomásu, hogy a cigány soha be nem ismeri tettét s a cigány sohasem vall cigánytársa ellen, mert az ilyen árulóval aztán utólag radikálisan elbánik a cigánytársaság. Mert bátran állíthatjuk, hogy a cigányelem ugyszólván államot alkot az államban, külön rögtönítő bíróságai vannak, a cigánytörzsfővel, a vajdával az élén s ítéleteik mindig elkerülik az állam beavatkozását s ellenőrzését. Káros és közveszélyes azonban a cigányság nem csupán bűntényei folytán, hanem még azért is, mert kivonván magát az anyakönyvezés alól, a katonai kötelezettség alól is kibujnak; adót nem fizetnek, tehát az állam, a társadalom testén mint élősdik, paraziták rágódnak, kik, a legritkább kivétellel, nem véres verítéssel, hanem tiltott, bűnös uton; lopás, rablás, csalás, betörés és gyilkossággal szerzik meg a megélhetés feltételeit!

Évszázadok óta vajudó, de még mindmáig is meg-

oldatlan probléma az u. n. cigánykérdés és valóban bűn a társadalom ellen, ha ezt az egyre jobban elmérgesedő rákfenét kivágni, orvosolni meg nem kíséreljük.

Pedig ezt a kérdést a háborus viszonyok még égetőbbé, még akutabbá és fontosabbá teszik, tekintve hogy ez az egyáltalán nem kívánatos elem még a meghódított szerb területről is tetemes szaporulatot nyer!

Nem kisebb ember, mint maga boldogult József főherczeg — aki a cigány nyelv és szokások kiváló ismerője és a cigány nyelvről külön könyvet, cigány nyelvtant írt* — volt az, aki kísérletet tett a cigányok megtelepítése iránt alcuthi kies birtokán, sajnos meddő eredménnyel, amint előrelátható volt!

A cigányok veszedelmes volta a társadalomra abban rejlik, hogy őstermészetű állapotban vándoréletet élnek, a közterhek (vér- és pénzadó) alól épen kóborlásuk folytán kivonják magukat, ősemberi életmódjukból folyólag a tulajdon sérthetlenségét, a házasság jogintézményét nem ismerik, a rendszeres és állandó munka szükségességét nem ismerik; s szükségleteiket majdnem kivétel nélkül büntetendő cselekményekkel, lopással, csalással, rablással, jóslással kuruzslással, orvvadászattal, mezőrendőri kihágással szerzik be. Ha a körülmények úgy kívánják, úgy gyujtogatástól, emberöléstől, gyermekrablástól sem riadnak vissza.

A dánosi vérfagyasztó kegyetlenséggel véghezvitt s a meggyilkolt korcsmárosleány megbecstelenítésével tetézt háromszoros rablógyilkosság sok vádlottjával még sokkal közelebb esik, sem hogy feledésbe mehetett volna; hogy halálos ítélet nem volt — amit a közfelháborodás általán országszerte várt — csak annak tulajdonítható, hogy nem volt feltétlen megállapítható, hogy a tettesek közül kik követték el az elkövetési cselekményt: az ölést s a gyilkosságot. Különben a leány meggyalázása is egy cigány babonára vezethető vissza. Ugyanis az a hiedelem van elterjedve a cigányvilágban, hogyha érintetlen leányt ölnek meg, a tettes okvetlen kitudódik; ezért kellett a leányt előbb megbecsteleníteni s csak azután

* József főherczeg cigány nyelvtana a magyar tudományos akadémia kiadásában jelent meg e címmel: „Romano Csibakero Szikleribe».

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

os. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és bezerelése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

meggyilkolni. A közelmúlt napokban pedig azt a hirt közölték a lapok, hogy Susák és Fiume környékén egy cigánykaraván garázdálkodik, mely negyvenöt rablást követett el s egy asszonyt súlyosan megsebesített; ugy hogy a közbiztonság helyreállítása végett egy kis hadsereget: ugyanis háromszáz katonát és csendőrt küldtek ki a cigányok kinyomozására és ártalmatlanná tételére.

Jelen soraim célja a cigánykérdés fejtegetése, különösen a cigányok által használt fufangok, fogások, csalárdságok, lopások s egyéb bűncselekményeik ismeretése; a helyzet teljes megvilágítása végett — s a benne rejlő tulajdonság kedvéért felakarom ölelni — legalább vázlatosan s főbb vonásaiban, a cigányok megtelepedésének, életmódjának, szokásainak, néprajzi és pszichikai fajtulajdonságainak rövid ismertetését is.

A cigányok állítólag 1417 körül a konstánczi zsinat idején jelennek meg először Európa láthatárán, észak Németországban, a hanza városok vidékén, néhány száz lovas személyében, kik állítólag Zsigmond császártól származó védelmi levelet mutattak fel, melynek alapján megtűrték őket addig, amig turpisságaik révén el nem üldözték.

A régebbi felfogás szerint állítólag Egyiptomból származnának s az a monda fűződik nomád életükhöz, hogy eredetileg keresztények voltak, de utóbb a pogánysághoz tértek át, amiért is püspökeik bűneik elégtételül azt mérte ki rájuk, hogy hét évig bolyongjanak a világon keresztül és a kereszténység alamizsnáiból tengesék életüket. Ennek természetesen tudományos alapja nincsen. Az újabb tudományos kutatások szerint azonban nem Egyiptom, hanem Hindostán, Előindia az őshazájuk, ahonnan a mongol áradat sodorta őket Európába, de nem a XV. században Timur Lenk mongol kán idején, hanem már a XIII. századbeli tatárjárás Dzsingisz khán alatt sodorta őket világrészünkbe. Ma már általán elfogadott s nyelvi hasonlóságokkal is támogatott elméleti tan, hogy a cigányok nem egyiptomi, hanem előindiai, hindosztáni eredetűek.

Pray, hires történészünk szerint a cigányok hazánkban 1417-ben mutatkoztak első ízben. Ez az időpont azonban alkalmasint téves és több nyomós körülmény arra vall, hogy már jóval előbb, talán néhány évtizeddel korábban kellett Magyarországhatárain megjelenniök.

Ugyanis már 1416. évben Morvaországban, 1417-ben pedig Németország északi részén tűnedeztek fel, ahova pedig már Magyarországból juthattak, mert nyelvükben magyar nyelvi nyomok is voltak megállapíthatók.

Emellett szól még az is, hogy a Zsigmond császártól eredő szabadlevelet Konstanzban, Gara Miklós akkori nádorunk ajánló levele folytán eszközölték ki, ami arra utal, hogy itt hazánkban már jóval előbb befészkeltek magukat és egyes hazai nagyjaink pártfogását és védel-

mét kikoldulták. Egy 1422-ben Bolognába szakadt magyar cigány azt a mesét is terjesztette, hogy Zsigmond magyar király hitehagyottságuk miatt üldözte ki őket, mire ő megígérte a királynak, hogy 4000 cigánytársával együtt visszatér az ősi keresztény hitre; amire Zsigmond király ráállott, de penitencziaképen kiszabta, hogy hét évig vándoroljanak és zarándokoljanak Rómába hogy a pápától feloldozást nyerjenek s azután ismét visszatérjenek az ősi földre, Magyarországra. Tartalmilag ez egy hitelt nem érdemlő mese, mely mégis amellet szól, hogy a cigányoknak már régebben kellett hazánkban tartózkodnia.

Már a hatvani országgyűlés alkalmából 1525-ben, mint zenészekről történik róluk említés; 1599-ben pedig, midőn Mihály oláh vajda Gyulafehérvárra bevonult, közvetlen előtte 10 cigányzenész vig nótákat játszott.

Lelki-testi hajlamaik s jellemük a magyar néplelek felfogása és a való tények szerint is az alattomoság, ravaszság, tisztátalanság, hazudozás, lustaság, tétlenség, lopási természet és gyávaság keveréke, ami számos magyar szójárásban és példabeszédben jut kifejezésre.

Bátorságuk egy régi tanujelét őrzi meg a «Nagyidai nóta», melynek hallatára minden cigány könnyekre fakad és jajveszékélésbe tör ki.

És e cigánydal tartalma nem a képzelet szüleménye, hanem hiteles történeti adatokon alapul. Történt ugyanis *I. Ferdinánd* idejében 1556-ban, hogy Perényi Ferencz *főtdrnokmester*, Izabella királyné kedvelt tanácsosa kifogyván a fegyverfogható férfiakból, Nagyida várának védelmét* a császáriakkal szemben — *incredibiladictu* — (annyit tesz, hogy *«szinte hihetetlen»*) 1000, mond ezer cigányférfa bízta. Ismerve a cigány «bátorságát», megfoghatatlan ugyan, de mégis úgy történt a történelmi krónikás feljegyzése szerint, a cigányok helyüket állották a reájok bízott vár védelmében, úgy hogy a császári sereg felhagyott a további ostrommal és elvonult. A történet ezután következő része már igazán cigányvirtuskodásra vall. A vitéz *«romák»* (ez a cigányok elnevezése saját nyelvükön) diadalmamorukban fennhézajóan utána kiáltották a császári seregnek, hogy nem szabadultak volna ily olcsó áron, ha nekik, t. i. a vár védőinek elegendő puskaporuk lett volna. Több se kellett a császáriaknak: vezérük, Paulheim Farkas visszaparancsolta haderőit és a várat már most rohammal bevette, a kérkedő cigányhadat pedig kardélre hányatta. Ily csuful végződött a cigányoknak egyetlen feljegyzett hadi ténykedése.

Felette jellemző világot vet a cigányok lelkületére és erkölcsi felfogására az az eskümintá is, melyet elmult századok igazságszolgáltatása irt elő az ő részükre, midőn a bíróság színe előtt az igazság mellett kellett

* Ezt az eseményt énekli meg Arany János «A nagyidai cigányok» cz. költeményében.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakaosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Macedóniai képek. — Utezi kép Monasztirból.

anuskodni. Szólt pedig a leteendő tanuzási eskü hiteles feljegyzések szerint ekképen: «Miként az Uristen Pharaót, az egyiptomiak királyát a Vörös-tengerbe fullasztotta: ugy a föld legmélyebb hasadékába süllyedjen a cigány és átkozott legyen, ha nem vallja az igazat; se lopása, se üzérkedése vagy más efféle vállalkozása ne sikerüljön neki. Lova a legelső patkódobogáskor tüstént számmá változzék át, ő maga pedig (t. i. a cigány) a hóhér keze által a bitófán végezze életét.» *

Thurzó György nádor 1616 február 10-én kibocsátott védőlevelében a cigányokkal szemben igen lágy, fuvolhangon szól s azt írja többek közt, hogy e *hazátlan és vagyontalan teremtetések* mindenki szánalmára s irgalmára méltóak?!... Valóban érthetetlen lágyszivűség!

Hogy mire vezethető vissza ez az indokolatlan jószivűség és pártolás: annak nem tudom elfogadható magyarázatát találni. A török időben Magyarországon a jogrend gyenge lábbon állván: szabadon garázdálkodtak a cigányok az országban. Maga Musztafa szultán is megsokallotta üzelveiket és nagy erkölcstelenségüket és 1696-ban — mielőtt Magyarországból kivonult — érelyes, szigoru rendeletet bocsátott ki ellenük, melyben ledérségüket, szélhámosságaikat a legélesebben kárhoztatja és azok megtorlásáról intézkedik.

Ezután közel 70 évig hazánkban nem törődnek semmit a cigánykérdéssel, mignem Mária Terézia királynő 1761-ben utasítja a magyar helytartótanácsot, tegyen előterjesztést a cigányok polgárisítása (civilizálása) és megtelepítése iránt. 1761 november 13-án kelt elhatározásával jóváhagyja a helytartótanács javaslatát s elrendeli, hogy a cigányok ezentul «uj magyaroknak» neveztesse és a nomád élettől elszoktatva: egy állandó lakóhelyre szoktattassanak. 1767 november 27-iki rendeletével a kérdés szabályozását megtoldja a királynő még azzal is, hogy elrendeli a cigánygyermekeknek szüleiktől elvételét és nevelés végett parasztokhoz adását, kiknek az állam fizet tartásdíjat. Eltiltja továbbá a cigányoknak egymásközt való házasságkötését és a férjhez adandó cigánylányok részére az állampénztárból nyújt 50 forint kiházasítási segélyt, ami azon idők pénzértéke szerint elég tekintélyes összeg volt. A cigány ifjak — kik erre testileg alkalmasak — katonáknak sorozandók be, az arra alkalmatlanok pedig ipari pályára szoritandók. A királynő szándéka, intenciója nyilván a cigányok beolvasztása, asszimilációja volt, ami azonban közelfekvő okoknál fogva — elsősorban a magyar népnek a cigányfajjal szemben táplált nagy ellenszenvén, sőt megvetésén, másrészt a cigányoknak a tervet

meghíusító magatartásán, részben a hatóságok lanyhaságán — hajótörést szenvedett.

József császár, helyesebben koronázatlan magyar király anyja, Mária Terézia királynő nemes szándéku intézkedéseit még messzebbre vitte és sok irányban — bár ugyanazzal a sikertelenséggel — kétségtelenül helyes gyakorlati érzékkel kibővítette. Meghagyta 1783 október 9-én kelt főregulamentumában a hatóságoknak, hogy azok a cigányok, kik lakhelyeiket elhagyják, csavargóknak tekintendők s régi helyökre visszatolonczolandók, a cigány nyelv használatát 24 botbüntetés terhével eltiltotta; ugyszintén megtiltotta a cigányoknak ugyanily büntetés sulya alatt az általuk annyira kedvelt s talán nemzeti eledelt képező döghus élvezetétől is. A nomád kóbor élet meggátolása és megszüntetése szempontjából azonban kétségtelenül a legpraktikusabb és leggyökeresebb intézkedése az volt, hogy a cigányoktól lovaikat karhatalommal elvétette; oly eljárás, melyet a megtelepítés érdekében és a kóbor vándorélet megakadályozása végett legelső sorban ma is fogantba kellene venni, amint ez Svédországban — hol pedig számszerint igen kevés a cigány — a jelenben is érvényben van. Sőt a lókereskedés üzésétől is eltiltotta őket.

Tagadhatatlanul az volt a célja, hogy az egész cigányhadat a kihalásnak tegye ki; mert tekintve a magyar és cigány közti házasságok ritkaságát: a cigányok közti házassági tilalom csak ezt eredményezhette volna, ami azonban — sajnos — nem következett be. A reá következő évtizedekben a cigánykérdést megint «érlelni» engedték s így jutott az szerencsésen régi megoldatlanságában megint a mai nemzedékig s fog átszármazni még késő unokákra is. Mert egy-egy megrendítő kegyetlen cigánybüntény nyomában — mint pl. a dánosi bestiális eset volt — fel-feljajdul ugyan a «közvélemény», az illetékes tényezők is kezdenek foglalkozni a felette fontos és égető kérdéssel, «javaslatok»-ban sincs ilyenkor hiány; az országgyűlésen az «obligát interpellációk» is elhangzanak, de azután — ősi magyar szokás szerint — marad minden a régi mozdulatlanságban.

Egy ily törvényjavaslatot szerkesztett 1908 január 20-án Samassa János dr., volt országgyűlési képviselő * «A vándorcigányok törvényhozási uton való megrendszabályozásáról», amelyben a cigányok szokásos bűncselekményeire szigorított büntetéseket indítványoz és e bűnügyek elintézésére kivételes és gyorsított eljárásu bíróságokat javasol felállítani; másrészt a csendőrség

* Lásd erre nézve Schwicker dr. «Die Zigeuner in Ungarn», A cigányok Magyarországon» címü művét.

* Megjelent Budapesten 1911-ben, magyar, német és francia nyelven.

Czimbalmot, hegedűt, tárogatót, harmóninmot és az összes fuvó- és ütő-hangszereket

ugyszintén azok alkatrészeit és húrokat általánosan elismerve legjobban szállít Magyarországon legelső, legnagyobb és legrégebb hangszergyára. . . . Árjegyzék minden hangszerről bérmentve küldetik.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 16.—18.—26. szám.

SCHUNDA V. JÓZSEF

cs. és kir. udv. hangszerszállító, az orsz. m. kir. zeneakadémia, valamint az összes budapesti színházak hangszerszállítója, a pedál-czimbalom és rekonstruált tárogató egyedül feltalálója. Alapított 1847-ben.

Macedoniai képek. — Bolgár-macedon typosok.

és a községi rendőrség közreműködésével a cigányokat kényszertelepítés útján 3—5 családonként a belügyminiszter által kijelölendő u. n. telepítési községekbe kívánja elhelyeztetni és ott hatósági kényszerrel munkára szorítani.

Kézenfekvő dolog, hogy a cigánykérdést csak kényszerrel lehet és kell megoldani és pedig egyrészt a vándoréletnek megszüntetésével, mely a közbiztonságnak, a hatályos ellenőrzésnek és statisztikai nyilvántartásnak legfőbb akadályát képezi.

Másfelől biztosítani azt, hogy a cigányok — úgy mint a tisztas társadalom — becsületes munkával, nem pedig tiltott uton, lopással, csalással, rablással s effélékkel szerezzék meg a lét feltételeit és hogy elemi iskoláztatásban részesüljenek. A részletkérdésekről lehet vitatkozni, de tenni mulhatatlanul kell valamit és pedig mielőbb.

Egy pillantás a statisztikai adatokba rögtön mutatja ez elem közveszélyes voltát. Az összes cigányok létszámát Európában 600 ezerre teszik, ebből Magyarországra az 1893 január 31-én megejtett cigányösszeírás* tanulságaként 274,940 cigány esik, tehát majdnem fele az európai cigányságnak. Most következik a legbeszédesebb körülmény: ebből letartóztatásban volt 18,062 cigány, azaz közel 7%-a az összlétszámának. Ez mutatja legjobban az állami jogrendre nézve veszélyes voltukat.

Ami a cigányok foglalkozását illeti: a statisztikai adatok igen szomorú világitásban tüntetik fel őket. Csak 119,488 vagyis 49%-a a cigányok összlétszámának az, mely hasznos munkássággal, részben házi iparral, részben földmívelési munkával szerzi meg a létfenntartás szükségleteit; a többi a becsületes emberek vagyona ellen elkövetett bűncselekmények: lopás, rablás, csalás, orgazdaság, orvvadászat, tulajdon elleni kihágás útján szerzi be a lét feltételeit. Ezért a magyar nép a cigány-szerzemény alatt a lopás és csalás útján szerzett holmit érti és «cigánykodás» alatt a nem tisztességes, becstelen, meggyalázó viselkedést.

A földmíveléshez nem ért a cigány s erre semmi hajlama sincsen; az egész országban csak néhány száz cigány üzte az őstermelés ez ágát. Inkább egyes könnyebb házilag eltanult ipari foglalkozást üznek, mint teknő-készítés, apróbb lakatos és kovácsmunka, fatányér, fapipa, kanál, szivarszipka stb. Legtekintélyesebb foglalkozásuk a zenélés, melyet velük született képességük-nél fogva művészi kiképzés és kotta ismerete nélkül családi körben, gyakorlatilag sajátitanak el. Legelterjed-

* Lásd Magyar statisztikai közlemények, IX. kötet. «A Magyarországon 1893 január 31-én végrehajtott cigányösszeírás eredményei».

tebb a cigányok körében a lókereskedés, lókupeczkedés, melynek körében családi hajlamaiknak is bőséges tér nyílik. Pharaó népe nagyon érthető okokból fanatikusan ragaszkodik a lovához, hisz vándoréletében s elkövetett csalafintaságok következményei, a bűnüldözés elől való menekülésükben ez az egyetlen támasztéka; mert közforgalmi eszközöket — mint vasut, hajó stb. már a felfedezés és letartóztatás imminens veszélye miatt is — nem vehet igénybe.

A lóüzérkedésnél a cigányfurfang, helyesebben csalásnak bő alkalmat kínálkozik. Hogy a lovat tüzesnek, fiatalosnak tüntesse fel: mielőtt a vásárra viszi «cigányabrákkal» (vagyis ütlegekkel) alaposan ellátja; a vásáron azután az így «megabrákolt» ló a cigány lovas legkisebb mozdulatára is élénken ugrándozik és ficzánkol, amit a nem szakértő fiatalos hévnek, tüzességnek hajlandó betudni. Mikor másnap a család kiderül: a cigány már a hetedik vármegyében folytatja, ahol elhagyta.

Megteszik azt a kegyetlenséget is, hogy néhány éles szöveget vernek a nyereg belsejébe, ami a lovat fájdalmas szurásaival szintén nyugtalanná, izgékonnyá teszi. Hogy a vevő kételyeit a ló jó volta tekintetében eloszlassa: a cigány a ló hátára pattan, mely természetesen kinjában eszeveszetten ficzánkol, ugrándozik és galoppoz. A tapasztalatlan parasztot nem egyszer sikerül e kezdetleges fogással is megtéveszteni és becsapni. De vannak ezenkívül titkos szereik* is, melyeknek a vásár előtt való adagolásával a lónak tüzes, fiatalos, színt és kinézést tudnak kölcsönözni; mire a titkos szer vagy mérge hatása elmulik, ami egy-két nap alatt feltétlenül bekövetkezik: a cigánykupecz már más vidéket boldogít nem kívánatos jelenlétével! József császár számot vetve e cigány csalárdságokkal és fufangokkal: igen helyesen, teljesen megtiltotta nekik a lovakkal való üzérkedést. Ez a lókereskedési tilalom a cigányokkal szemben már 1727 óta áll fenn. Spanyolországban pedig »Gitano» nemcsak a cigányt, hanem a «lóüzérkedő csaló»-t is jelenti egyszersmind.

Igen kedvelt és szokásos apróbb csalárdságaik sorában első helyen állnak az ember- és állatkuruzslás, a kártyavetés, jóslás a tenyérből, szellemidézések, bájitalkészítés, álmefjtés és kincskeresés. Igen sajnálatos dolog, hogy ily közönséges fortélyokkal és a hiszékenységre és babonás természetre alapított fogásokkal még napjainkban is tudnak eredményt elérni és pedig nemcsak az egyes elhanyagolt vidékek falusi népe, hanem a városok női lakossága körében is.

A beteg «jóság» (szarvasmarha) kuruzslásának egyik

* Többi közt használják az arzént is, mely a ló szőrét és szemét fényessé teszi.

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhettünk, ha bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló hatású «CAMPOLIN» törvényileg védett vízhatlan bőrkenőccsel kenjük. — Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

Krayer E. és Társa cégtől, Budapest, V. kerület, Váci-ut 34. szám.

Fiók: V. ker., Váci-ut 6. és IV. ker., Királyi Pál-utca 20. (Kálvin-tér mellett). III. ker., Flórián-tér 18. sz. Újpesten: Árpád-ut 40. szám.

Macedoniai képek. — Bolgár-macedon katonák a Kriva mentén.

elterjedt és sikeres formája a következő: A cigány javasasszony a legelőn észrevétlen pillanatban a tehén vagy ökör száját avas zsirral jól megkeneti, minek természetszerű hatásaként a marha undort érez és nem legel, úgy hogy idővel lesóványodik. A paraszt nem a távoli és drága állatorvoshoz, hanem a falu határában levő cigányboszorkány titkos művészetéhez fordul; ez a marhával bezárkózik az istállóba, mert csak titokban működik hathatósan a bűvésze; itt elsősorban a marha szájáról letisztítja a zsirt és takarmánnyal kínálja, amit már most a kikoplalt tehén szívesen fogad. Mire a cigány javasnő büszke önérzettel beszólítja a parasztot az istállóba, akit az örvendetes látvány bámulatba ejt és elhítteti vele, hogy a vén boszorkány felsőbb erőket hozott működésbe a tehén meggyógyítása érdekében.

A tenyerjósítás, kártyavetés szintén nemcsak keresetforrást képez, hanem tulajdonképeni célja a ház tájékozás kikémlése s míg ő a ház népének figyelmét leköti: azalatt a cigánybanda többi tagjai már meg is dézsmálták a pincze, padlás, éléskamra vagy szérű tartalmát vagy a helyi viszonyokat és az elvihető tárgyakat kikutatva: legközelebb fogják megtenni éjjeli incognitó (ismeretlenül) látogatásukat.

A cigányok lelkületét, erkölcsi felfogását s a büntetendő cselekményekről, különösen a lopásról vallott nézeteiket a legáltalában jellemzik szokásaik, közmondásaik, babonáik. A lopást egyáltalán nem tartja meg nem engedettnek, hiányzik ugyanis belőle a tulajdon szentsége, az enyém s tied közti különbség iránt való érzék. Akinek semmije sincsen, sem otthona, sem vagyona, aki maga nem üz haszonhajtó, tisztességes foglalkozást, az nem is ismerheti a magántulajdon fogalmát. A cigányok életmódja, szokásai, erkölcsi és vallási felfogásuk még jó részben az őskori ember színvonalát nem nagyon haladják túl. Ehhez képest pl. a lopásról az a nézetük «Lopni nem szégyen, de szégyen a lopáson rajta kapatni», Lopni könnyebb, mint dolgozni. Ő náluk a lopás tehát a szükségleteik beszerzésének egyik megengedett módja s jellemző, hogy a lopott zsákmányból a vajdának, a cigánybíróknak is kijár a része. A lopás nem megbecstelenítő, hanem egészen természetes, magától érthető dolog s éppen azért a tolvajlás nem diszkvalifikál és nem tesz valakit alkalmatlanná a vajdaságra. A magyar nép megvetését tükrözik vissza a cigányokról vett mondások és kifejezések, pl. «hamis álnok, mint a sátoros cigány»; «hitványabb az oláh cigánynál»; «lop, csal, mint a cigány» és «cigánykodás» alatt az alattomos ravaszkodást, a csalást és aljasságot érti; «cigánykereset» nevével pedig a lopást, a tisztességtelen meg nem engedett szerzeményt illeti.

Ha a nép fia valakit cigánynak nevez, azáltal a

becstelenség, az alattomos, ravasz furfang, a csalárdság és gyávaság vádját akarja az illetővel szemben emelni s ezért a «cigány» elnevezés becsületsértést is képez.

Felette jellemző a cigánylelkületre az a babonás meggyőződésük, hogy az Ég kegyes lesz hozzájuk, ha az inget, melyben a gyilkosságot elkövették: egy teljes éven keresztül a testükön hordják.

Lombroso, a hirneves kriminalista, azt írja többek között róluk: «A cigányok élő példáját szolgáltatják a büntetettek egy egész fajának, kikben benne tenyészik minden gonoszság, ami egy született büntetett jellemzhető. A cigányfaj kriminalitása annál veszélyesebb, mert csodálatos faji konzervativizmussal* szinte hihetetlen mértékben áll ellent idegen népek és a kultúra hatásainak.

A csalás és lopás megszokott és kedvenc foglalkozásán kívül nem idegenkednek a rablás, sőt gyilkosság, valamint a gyújtogatás büntényétől sem, mint ezt a dánosi rémeset, valamint a Fiume és Susák közt a közelmúlt hetekben előfordult 45 rablási s betörési eset s számos egyéb példa mutatja. Nem hagyhatni figyelmen kívül még a gyermekrablási eseteket, melyek ugy Nyugateurópában (Németországban), mint hazánkban cigányok által követetnek el, azzal a célzattal, hogy az ártatlan csöppségeket megnyomorítva, megbénítva, megvakítva koldulásra, kéregetésre használják fel. Az utóbbi évtizedekben több ilyen bíróságilag kétségtelenül megállapított eset fordult elő.

A budapesti államrendőrségnél berendezett bűnügyi muzeumban több tanulságos bűnjelet találtam, amely cigányok által elkövetett büncselekmények során került elkobzás alá. Az egyik egy «csirkefogó pálcika», t. i. egy hosszabb vesszőre kötött 3-4 méternyi, a végén hurokban végződő zsinag; a használata abban áll, hogy a cigányok a mezőn legelésző baromfi elfogása céljából néhány szem kukoriczát egy rakásba helyeznek, köréje pedig a hurkot. A csirke tudvalevőleg az együtt heverő kukoriczaszemeket s lábával szétkotorja, miközben a láb a hurokba kerül s a távolabb lesben fekvő cigány megrántja a pálczát, a hurok a csirke lába köré csavarodik, összehúzódik és a cigány így zsákmányul ejtheti azt.

A másik bűnjelet egy botfegyver, egy primitív módon, cigányok által készült vadászpuska, mely szétszedve, teljesen botnak formájában összeilleszthető. A cigányok ezt orvvadászataik alkalmával használják, hogy az erdőesős éber figyelmét kikerülhessék és az orvvadászat gyanuját elhárítsák maguktól.

Továbbá a bűnjelek közt szerepel egy cigánykocsi ülőhelye, mely alatt jobb- és baloldalt egy ügyesen ki-

* Konzervativizmus annyit jelent mint a meglévőhöz, a fennálló állapothoz való szívós ragaszkodás.

Szántó Lajos gépfőraktára Szegeden

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ Zsótér-bérház, Városháza mellett. (Rákóczi szoborral szemben.) ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Csendőrségi fegyvergyári kerékpárok. — Csendőrségi diszarrógépek. — Világhírű tünékiúli pathéfonok. — Világhírű tús gramofonok. — Lemez újdonságok és kerékpár felszerelési cikkek főraktára.

Csekély havi törlesztés! • Képes főárjegyzékem díjtalan! • Csendőrségi Urak legkedveltebb bevásárlási helye.

eszelt rejtekhely van, amelyek egyikében a cigány a piztolyát dugja el, a másikban pedig a hozzávaló töltenyeket. Erre a fegyverrejtegetésre mindenesetre nagy szüksége van a cigánynak, mert ha talál nála a csendőrség olyat — minthogy fegyverengedélyt cigány semmiesetre sem kaphat — rögtön elkobozná tőlük.

Végül őriznek a bűnügyi muzeum tárgyai közt egy cigányok által készített csendőrpuskát, szuronyyal és csendőrkabáttal, mely szintén egy cigány-büntény alkalmával került elkobzás alá.

Ugyanis megtudta a Móré, hogy a cigánysógornál van nagyobb összegű lopott pénz eldugva. Felöltözött tehát csendőrruhába, szuronyos puskával felfegyverkezve és beállított a tolvaj Pharaó-ivadékhoz, hogy a lopott pénzt hatalmába kerítse. Mint nyomozó csendőrközeg mutatkozott be és felhívta, hogy adja elő az őrzött pénzmagot, mert bűnjelként lefoglalja. Valahogy azonban feltalálta ismerni a tolvaj cigány az álcsendőrt a hanghordozásról vagy fellépéséről, modoráról, amire parázs verekedés fejlődött ki köztük. A vége az lett az esetnek, hogy mindketten hüvösre kerültek, az egyik, az álcsendőr csalásért, a másik pedig lopásért és súlyos testi sértés miatt.

Köteteket lehetne összeírni a cigányoknak a bűn terén, a rosszban való furfangjairól, leleményességéről, találmányosságáról.

Mert nagy az ő bűnlajstromuk és egyuttal igen változatos is. A modern kultúrával csak a *gonoszság terén* tudtak lépést tartani, de nem a munka terén. Ők ma már a csirkelopástól fel a vérengző kegyetlenséggel véghezvitt gyilkosságig a bűnök gazdag fokozatu skáláját végig kimerítik. Befejezésül idézem boldogult József főherczeg szép szavait, melyekben a cigányoknak a társadalmon kívül elfoglalt állapotát és a polgárisodástól való iszonyát rövid pár sorban oly művészi és találóan jellemezte.

«Vándorlásuk okáról és céljáról csodás regéket meséltek; a népek elhitték és kegyesen bántak velök. Kiderült, hogy ámitók voltak; rablók is lettek. Erre minden országban halálra üldözték őket. Nem tudták kirtani. Humánusabb idők következtek. Czivilizálni, letelepíteni akarták őket. Ez sem sikerül! Így daczolnak a műveltség hatásával s nagy részök olyan kezdetleges kulturájú, mint félévezreddel ezelőtt!...»

E gyönyörű sorokban benne foglaltatik a fennkölt, nemeslelkű főherczeg saját birtokán megkísérelt cigánytelepítés kudarcának szomorú hangulata is. Hogy a nemes szívetől sugallt szép tervet siker nem koronázta, nem az Ő buzgóságán, jóakarátán, hanem a cigánynépség fékezhetlen, kiirthatlan vad, nomád természetén mulott!

Eléggé világosan szűrődik le belőle a tanulság, hogy e barbár, garázda, társadalmmellenes elemekkel nem bol-

dogulhatlak a legemberbarátibb törekvések sem, itt csak az államhatalomnak hajthatatlan, kérlelhetlen szigorral s egyöntetűen, a legerélyesebb kényszereszközökkel fogatosítandó akciója csinálhat rendet. Erre pedig egyöntően gyors szükség volna s a megoldásnak legkisebb ideig való halogatása megbocsáthatatlan bűn és hiba volna a becsületes, munkában görnyedő társadalom életérdekei elen!

KÉPEINKHEZ.

Maczedóniai képek.

Hős szövetségeseink: a bolgárok végre elértek céljukat. Maczedóniának azt a részét is birtokukba vehették, amelyet annak idején a török-bolgár háború után, a velök akkor szövetségben volt szerbek, jogtalanul elragadtak tőlök. E jogtalanság annál szembeötlőbb volt, mert hiszen köztudomásu, hogy a balkánháború épen Bulgáriának került legnagyobb vér- és pénzáldozatába s mégis Bulgária nyert legkevesebbet e nagy áldozat után.

Maczedóniának már az ókorban is nagy szerepe volt. Őslakói: a csekély műveltségű, de igen harcias természetű Makedón törzsek voltak, amelyek külön-külön főnökök alatt hegyeik közé vonulva, évszázadokon át megőrizték függetlenségüket s önnálló néptörzset alkottak egészen a Kr. e. 3. századig, amikor is egyik legnevezetesebb királyuk: maczedóniai Nagy Sándor fejezte be uralkodását.

Hosszu, évszázados küzdelmek következtek ezután a makedónokra. Pártoskodás és helviszály dult országukban, mialatt a szomszédos görögök fennhatósága alá kerültek. Később a többi balkáni országokkal együtt római provinciává lett Maczedónia is és az ő területén folytak le a római köztársaság, valamint a bizánczi császárság utolsó küzdelmei. Ennek befejeztével, Kr. u. 395-ben a keletrómai birodalomhoz (bizánczi császársághoz) csatolták Maczedóniát. Mikor azonban a törökök a XV. században Konstantinápolyt, a birodalom fővárosát elfoglalták s a császárságot meghódították, ennek délnyugati tartományaival együtt Maczedónia is török fennhatóság alá került.

Attól kezdve pedig, hogy Bulgária és Görögország erősödni, Törökország pedig gyengülni kezdett, állandó versengés támadt a két előbb nevezett ország között Maczedónia birtokolhatásáért s állítólag erre vezethető vissza a legutóbbi balkánháború is. A makedónoknak azonban ez sem volt valami különös előnyükre, mert míg addig csak egy államhatalom alá tartoztak, a balkánháború folyamánaképpen országuk és a lakossága három részre szakadt.

A világháború most segített rajtok annyit, hogy a Görögországhoz csatolt rész kivételével, amely az egész Maczedóniának körülbelül egy harmadát teszi ki, bolgár fennhatóság alá kerültek. És ha a hódítóknak, valamint a meghódítottaknak ehhez az átalakuláshoz fűzött reményei beválnak, ugy a képeinken bemutatott szálás természetű makedónok, mint maga a területileg megnagyobbodott Bulgária is nagyjelentőségű kulturális és gazdasági fejlődésnek nézhetnek elébe.

Ne vegyen hangszert, míg **REMÉNYI MIHÁLY** a magyar kir. Zenekadémia házi hangszerkészítője ::
legujabb árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről, Király-utca 58.

Hegedűk, fa- és rézfúvóhangszerek, czimbalmok. — Zenekarok teljes felszerelése. — Csendőrök különös, figyelmes és olcsóbb kiszolgálásban részesülnek. — Régi hangszerek becserélése és javítása.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kérendő.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

HIREK.

Dicsérő elismerések. A cs. és kir. 12. hadtest-parancsnokság, a folyó évi 61. sz. parancsában Hrabár Endre, V. kerületbeli főhadnagynak, ki több hónapon át, ugy az ellenség felőli hirszerzés, mint az ellenséges kémkedés megakadályozásában, ernyedetlen érdeklődéssel és teljes szakértelemmel, különös módon igen eredményes tevékenységet fejtett ki, a legfelsőbb szolgálat nevében köszönetét és elismerését fejezte ki. — Az opocznói cs. és kir. körlet- és katonai állomásparancsnokság a folyó évi 8. számú parancsában, Demacsek István, V. számú csendőrkerületbeli, tábori csendőrszolgálatot teljesítő csendőr ez. őrmesternek, ki mint a prosvietnai őrs volt parancsnoka, hat hónapon át a legjobb eredménnyel ténykedett, ezen állandóan kötelességű és erdményes tevékenységeért, a legfelsőbb szolgálat nevében, dicsérő elismerését fejezte ki.

Baleset. Demény Gáspár csendőr ez. őrmester, márczius 28-án a panaenzi nyári őrskörletben portyázva, a «Neketó» havasalján megcsuszott és jobb lábát eltörte. Ápolás végett a kolozsvári sebészeti klinikára szállították.

Kérelem. Kocsis József, tábori csendőrőrmester, osztágyparancsnok a 158. tábori posta szám alatt, kéri Kocsis Sámuel őrsvezető ez. őrmestert, ki legutóbb az ungmegyei Rebrényben őrsparancsnok volt, hogy címét közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az amerikai cenzura. Az utóbbi időben, a mikor nagy háborúk dűlnak és a hirlapoknak majdnem minden közleménye ezekre vonatkozik, aránylag keveset tudunk az Egyesült-Államokról, nem számítva azokat a jegyzékeket, a miket olykor-olykor utnak indítanak s a mikkel hol minket fenyegetnek, hol pedig a németekre igyekeznek rájjeszteni. Amerika ezekben a napokban annyira nem foglalkoztatta a mi ujságainkat, hogy a nagy port fölvert San-Franciscoi világkiállításról nálunk alig volt tudomásuk az embereknek és arról sem kaptak értesítést, hogy ezt a kiállítást december első napjaiban zárták be, igen nagy ünnepek mellett. Így azután csak természetes, hogy az amerikai cenzuráról sem sokat tudunk. Arról a cenzuráról, a mely az ott megjelenő magyar lapokkal meglehetősen ridegen bánik, úgy elkobozva őket, mint annak a rendje. Azok a közlemények, a miket az ottani cenzura kifogásol, rendszerint az ántántra vonatkozó és nem kellemes hirdadásokból állanak, a mi azt is jelenti, hogy a semlegesek odaát igen furcsán gyakorolják ezt a semlegességet. Legutóbb a «Szabadság» című lap példányait kobozták el egyes területeken, ha nem csalódunk azért, mert az említett magyar napilap meg merte írni, hogy az oroszokat is, az angolokat is, meg a francziákat is megraktuk.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos visszát nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

B. F. Az előléptetés napja; egyenlő előléptetési nap mellett a szolgálati idő veendő figyelembe.

Érdeklődők. 1. Az egyenruha külső alakja (szabása) változatlan maradt. 2. Nem. 3. Egyszerű tábori sapka, amely sem a tisztisapkát, sem pedig a kalapot használaton kívül nem helyezte. 4. Nem hallottunk róla.

T. D. Begaszentgyörgy. Az őrs közzgazdálkodását.

Sándoregyháza. 1. Ha nem kapta, bizonyára nem is volt illetékes. 2. A közzgazdálkodás vagyonának gyarapodása vagy apadása minden részeset egyformán érinti. 3. Olvassa el a csendőrségi illetékszabályzat 46. §. 3. pont, 6. bekezdését. 4. Kérheti.

H. Gy. Házi fajnyulaknak tenyésztés céljára való kiadását a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez czimzendő bélyegmentes kérvényben szolgálati uton kell kérni, amelyben feleltendő, hogy az őrs a nyultenyésztésre a közép figyelmét óhajtja felhívni. A miniszterium rendszerint ki is utal díjtalanul egy hím- és két nőtényből álló családot, a szükséges ketreczel együtt.

Sz. S. népfölkelő. Nem.

H. J. őrm. Ótátrafűred. Tiltó rendelet folytán nem.

V. B. népf. Makfalva. Igen.

H. F. Nem. Illetékeik külön rendelettel vannak szabályozva.

Sz. K. Igen.

Őreg népfölkelő. A népfölkelő őrmesteri rendfokozat

illeti meg.

F. A. Tábori p. 350. Ha a hatósági közeg meghagyásának nem engedelmessékedik. Tehát elegendő az egyszeri felszólítás is. Lapunknak czimére való megindítása iránt intézkedtünk.

G. I. népf. Akasztó. Kérelmét őrskihallgatáson adja elő.

160. szám. 1. Nem. 2. Igen. 3. A 45. életév betöltésével az igazolvány érvényessége megszűnik s nem hosszabbítható meg.

Gy. V. «Lék».

Sabácz. Várjon türelemmel.

Luczi. Felvételre nem számíthat.

Őreg népfölkelő. Többlet fizetése nincs előírva.

Seprű. Amennyiben a háború tartamára neveztetett ki tisztii rendfokozatba, úgy e rendfokozat a leszerelés után önmagától megszűnik. 2. Az após és anyós is.

1883. 1. Csupán a *tényleges* szolgálatban állókat illeti meg. 2. Igen; az előző *tényleges* szolgálati idő beszámít.

T. I. Topánfalva. 1910-ben.

K. T. n. és ő. Kérdésre lapunk 1915. évi 32. számában a vezető helyen közölt cikk felvilágosítással szolgált.

502. Ily ügyben tanácsal nem szolgálhatunk.

s. k. 1. Felvételre nem számíthat. 2. Csupán tizenegy és fé évi *tényleges* szolgálat után.

Erdélyi vitatkozók. 1—2. Zsold és szolgálati pótdíj négy éven alul napi 90 fill., 4 éven felül havi 65 korona, a mely összeg fokozatosan a 11. év betöltéséig havi 95 koronáig emelkedhet és az élelmezési pénz. Nősök ezenfelül lakbérben és fűtési, világítási atalányban részesülnek. 3. Ha arra érdemes, három év alatt előléphet.

1901. III. 17. 1. Véleményét mi is osztjuk. 2. E kérdés tárgyalás aiatl áll.

HEGEDÜ

Csodásan szép hangu, vonóval, teljesen felszerelve 8 korona.

Ébenfa felszereléssel 12 és 18 kor. Mesterművek 20 és 40 korona. Egész finomak részletre is. Rosszakat művésziesen javít.

Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula kir. szab. hangszergyár

CZIMBALOM

szab. acélszerkezettel, részletre is. Cso-daerős, tiszta hangu

TAROGATÓ őrs-

régi magyar hangszer, csodásan szép hangu, 5 billentyűvel 16 kor., 6 billentyűvel 21 kor., 8 billentyűvel 25 kor. Valódi rózsa-fából 70 K, 80 K és feljebb. Finomabbak részletre is kaphatók.

Budapest, Rákóczi-ut 71.

Fuvolák, oziperák stb. Hu-rok. Javítási műterem stb.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás:

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 18-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a háboru idején teljesített kitünő szolgálatainak elismeréseül:

a 3. osztályu vaskorona-rendet díjmentesen:

lorántházi és zágorhidai Loránth Dénes ezredesnek, a m. kir belügyminiszterium V/b. (csendőrségi) osztálya vezetőjének;

a Ferencz-József-rend tiszti keresztjét:

a következő ezredeseknek:

Boronkay Ákosnak, a csendőrségi felszerelési anyag-raktár,

Kiss Lászlónak, az V. és

Szányi Árpádnak, a VIII. számú csendőrkerület parancsnokának;

a 3. oszt. katonai érdemkeresztet:

Borhy Sándor őrnagynak, a III. számú csendőrkerületben és

Menkina János őrnagynak, a csendőrségi felügyelő segédtisztjének;

egyuttal legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy ugyanezen alkalomból a legfelsőbb megalégedés kifejezése újlag tudtul adassék:

muzsaji és vittnyédi Vittnyedy József századosnak, a VI. számú csendőrkerületben és

Szopkó Győző századosnak, a belügyminiszterium V/b. (csendőrségi) osztályában;

továbbá legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy ugyanezen alkalomból a legfelsőbb megalégedés kifejezése tudtul adassék:

ettrekarcsai Lukács Ákos őrnagynak, az V.

Vrablik Mátyás őrnagynak, a III.,

Hegedüs Gyula őrnagynak, a VI.,

Zselyonka József századosnak, a VII.,

Raab Antal századosnak, a VII. számú csendőrkerület és

dr. Konkoly Iván századosnak, az országos csendőriskola állományában.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 16-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy:

a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismeréseül:

Schweitzer István, egy gyaloghadosztálynál beosztott VII. sz. csendőrkerületbeli csendőrfőhadnagynak.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 10-én Bécsben kelt legfelsőbbelhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Német János járásörmesternek, a VIII.,

Mezei Károly és

Bárdosi Szilárd, cs. cz. őrmestereknek, az I.,

Gáspár Sándor, cs. cz. őrmesternek, a II.,

Szarvas Ferencz és

Kiss Albert I., cs. cz. őrmestereknek, a III.,

Szula Imre és

Pásztor József, cs. cz. őrmestereknek, a IV.,

Furkó Kálmán,

Ujlaki Lajos,

Szivós Sándor és

Eölyüs Lajos, cs. cz. őrmestereknek, a VIII. számú csendőrkerületben;

az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

Ivancsik András csendőrnek, a IV. sz. csendőrkerületben.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 15-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Klieber János cs. cz. őrmesternek, a II.,

Miklósi Elek cs. cz. őrmesternek, a IV.,

Vigh József cs. cz. őrmesternek, az V, és

Kiss P. Lajos cs. cz. őrmesternek, a VIII. számú csendőrkerületben.

Ö császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi márczius hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott,

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

a koronás ezüst érdemkeresztet, a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálata elismerésül:

Herlicska Jakab járásörmesternek, a VIII.,
Pápai Ferencz cs. cz. örmesternek, az I.,
Lantos Rafael és
Paksy Dezső, cs. cz. örmestereknek, a II.,
Zsigmond Sándor, örsvezető cz. örmester,
Fülöp István,
Varga Ambrus és
Provodovszki Márton, cs. cz. örmestereknek, a III.,
Buttyán János, cs. cz. örmesternek, a IV.,
Sztredánszky Ferencz,
Merko János és
Kohn Móricz, cs. cz. örmestereknek, az V.,
Zsigray Károly,
Bozsik Károly és
Rusován József, cs. cz. örmestereknek, a VIII. számú csendőrkerületben;

az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

Sedomj József, örsvezetőnek, a III. számú csendőrkerületben.

Ő császári és apostoli királyi Felsege legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt tanusított különösen kötelességű szolgálatnak elismerésül:

Frank Silvester és
Mucsi István, egy gyalog-hadosztálynál beosztott cs. cz. örmestereknek, a II. sz. csendőrkerületben.

Adományoztatott

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsege által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül:

az 1. osztályu ezüst vitézségi érem:

Garaj András, örsvezető cz. örmesternek,
Turóczy Bálint,
Poth János és
Érsek Károly, csendőröknek, a IV. sz. csendőrkerületben;

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Szücs János,
Sarkadi Sándor és
Szabó Lajos, csendőröknek, a IV. számú csendőrkerületben;

a bronz vitézségi érem:

Gelehrter József cs. örmesternek, a VI. sz. csendőrkerületben.

Áthelyeztettek:

1916. évi április hó 1-ével:

Szederkényi Elek, I. sz. csendőrkerületbeli százados, nagyenyedi szárnyparancsnok, hasonló minőségben az V. sz. csendőrkerülethez: Trencsénbe,

neczpáli Justh András, V. sz. csendőrkerületbeli őrnagy, trencsényi szárnyparancsnok, pótszárnyparancsnoki minőségben a IV. számú csendőrkerülethez: Kassára,

felsőőri Cseresnyés Emil, IV. sz. csendőrkerületbeli százados, kassai pótszárnyparancsnok, szárnyparancsnoki minőségben az I. sz. csendőrkerülethez: Nagyenyedre.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul küldöm.

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyikerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünéklő beszélgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

**Fiókok: Budapest, VI., Gyár-utca 26.
Nagyvárad, Rulikovszky-út 22.**

Fontos értesítés!

A háboru okozta személyzet hiány miatt csak **szegedi főzletünk**-ből intézzük el a postai küldeményeket, azért a megrendeléseket, pénzküldeményeket és levelezéseket **Szeged, Kárász-utca 9.** címre kérjük.

Az új Honv. Min. rendelettel rendszeresített tábori

csendőrségi sapkák

és **acélzöld hajtóka posztó** már kapható. ::

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

A háboru és a jósipar.

Irta: Székely Vladimír, budapesti ker. kapitány.

A háboru sok iparágat tett virulóvá. Idevág a jósipar is. A jövő gondolái ránehezednek a lelkünkre. Ezer és ezer kérdőjel szorong előttünk: mikor lesz vége az öldöklésnek, apa, férj, testvér, jó barát él-e még...? Kérdések ezek, melyek megrohannak az éjszaka csendjében s ott élnek lármás kávéházi disputákban. Alig van valaki, ki könnyedén tulteszi magát rajtok s vidám, nyugodt arccal néz bele a jövőbe, melynek ködjéből mostanában csupa világhistóriai nagy események bontakoznak ki sorjába. Kevesen vannak azok, ellenben annál inkább *türelmellenbb* mindenki, s élne hónapokat, éveket egy percz alatt, hogy végre szemtől-szembe láthassa a megérett feleletet mindarra, ami ma mindenkit egyre foglalkoztat, vagy egy-egy kedves, de messze a harctérre elszállt valaki után való aggodásban, sóvárgásban tépi a lelkét.

Az emberi hunczutság erre az állapotra is kieszelt jótékony (?) irt. Mert senki se higgye, hogy az emberiség ma felvilágosodottabb, mint volt száz évvel ezelőtt. Boszorkányokat ugyan nem égetünk, de a babona azért elpusztíthatatlanul tovább él és elkődösíti egyformán a műveletlen és művelt ember lelkét. Soha olyan börzéje nem volt a jósiparnak, mint ebben a háborus korszakban. Szinte hihetetlen, hogy milyenfajta emberek váltak most a jóvendőmondások ravasz, üzleti szellemű papjainak és papnőinek rendes törzsvendégeivé.

A jövő előtt tépelődve állók többsége természetesen a nők táborából kerül elő. A nő egyáltalában kíváncsibb és türelmelenbb, mint a férfi. A legnagyobb publikumot szolgáltatják köztük a «hadiasszonyok», akik mind a gyermekmesék bűvös tükreinek birtokában szeretnének lenni. Csak belenéznek s a tükörben meglátják, hogy mit csinál, hogy van pont e pillanatban az, akire gondolnak: a férj és ha francziául írják a francziáknak ezt a cikket, okvetlenül hozzá kellene tennünk a — házibarát.

A jósnő — mert többnyire róla van szó a jelen esetben — ezt is megmondja s a kíváncsi asszonyok meg-

könnyebbült szívvel és erszénnyel távozhatnak. Vannak gazdagok közöttük, kiknek elegáns ruházata bántón ellentmond a jósnő piszkos udvari szobájának és szegények, kik hétről-hétre elviszik hadisegélyük egy részét a kártyavetőnőnek. Inkább a gyerekeik koplaljanak, mint a jósnő. A háboru-mozgatta új közönség mellett természetesen bekopogtatnak a jóvendőmondó-tanyára a régi törzsvendégek is. A vénülő lány, aki türelmetlenül meg akarja tudni, hogy mikor jön már valaki, aki letepi róla ama csak egy bizonyos korig élvezhető myrtuszkoszorut. Aztán az ideges, féltékeny asszonyka, aki szívesen hatolna be kissé csapodár hajlamu élettársának titkaiba. Akad olyan is, aki lóversenytipért fordul Dodona és Pythia szélhámos utódjához.

A férfivendégek között szintén megtalálhatók valamennyi társadalmi réteg képviselői. Kis kézművesek és művészek, hívő keresztények és szabadgondolkodók. A babona respektálásában mind egyforma.

És a jósök, jósnők! Furcsa egyveleg, tarka tábor. De mindenütt odahaza vannak. A nagyvárosok palotaövezetén ép úgy, mint a falu putrisorain.

Londonban és Párisban a babona e spekulánsai nagy reklámmal dolgoznak. Az apróhirdetésekből pedig fesztelenül ajánlják fel szolgálataikat.

Ime egy apróhirdetés a «Le Figaro»-ból kiollózva:

«Hires jósnő, aki mindenkinek gondolatát megmondja. Az egyetlen kártyavetőnő, aki Lenormandnak igazi módszerét ismeri. Kézből is jósol. Ó-egyiptomi bűvöskereke a szerelemben biztos utmutató. Czim a kiadóhivatalban.»

Londonban ma is a forgalmas utcákban czédulát nyomnak a járókelők kezeibe, melyen valamely a közelben lakó Szibilla czime van, Ott még a főforgalmi utakon a házak falain plakátok is láthatók, melyek egy-egy magát nagyszerűen feldicsérő jóvendőmondó hol- és kilétét elárulják. London különben is főfészke a jövőt találgató habonának, mely a *kontinenst* is rendszeresen elárasztotta mindentudásának beigérésével. Annak idején, mikor a daktiloszkópia még egészen új ujságszámba ment, gyakran lehetett látni a mi lapjaink hirdetésasábjain egy rajzot: férfiarcz volt, felette egy felírás:

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Ontóház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserélése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

— Ismeri ezt az embert?

Azután hosszú fejtegetés jött, melynek veleje az volt, hogy *A. Kendel* professzor Londonban csodálatosan megjósolja mindenkinek pályafutását és életsorsát. Nagy garral hivatkozott a hirdetés arra, hogy Miss Alice Rooseveltt és az amerikai világ milliárdos előkelőségei mind konzultáltak a csodaemberrel. A módszere pedig egyszerű: «Jobb hüvelykujját dörzsölje be egy kis tintával, nyomja le azután egy fehér lapra. Az ujjnyomattal együtt közölje születése napját s mellékeljen 1·59 koronát a költségek fedezésére... Tegye mihamarább, ön csodálkozni fog!»

Aki sorsára kíváncsi volt, egy planétaszerű általánoságban tartott jövőmondást kapott, mely semmivel sem volt különb a fehér egerek vagy zöld kakaduk által illedelmesen kihuzogatott írásbeli gyakorlatoknál. «Ön nem» jellem...» stb. Jön csupa jó.

A professzornak egy *Roxroy* nevű szintén londoni kollégája már nem volt ilyen jószívű, sőt sokszor egyenesen rosszkedvűségben leledzett. Holott épen Magyarországból nagyon sok pénz vándorolt az irodájába. Igen, irodája is volt. Egy nagy ház emeletein helyezkedett el, hivatalnokok és hivatalnoknők alig győztek a sok kérdezősködőnek felelni. Ahogy eszükbe jutott a készen tartott feleletblankettákkal. Egy budapesti szobalánynak például *Roxroy* professzor a «csillagokból olvasva» a következőket mondta be:

— Vigyázzon, álnok férfi kerülgeti!

A lány nagyon érzékeny lány volt — a mai szobalányoknál nem ritka jelenség — s vőlegényére azóta olyan furcsa szemekkel nézett, hogy az váltig csudálkozott, mi lelte szeretett menyasszonyát. Végre is a lány egy elkeseredett pillanatában nekiment a Dunának, de kimentették. A kórházban aztán könnyezve vallotta be, mi nyomja lelkét.

Ez és hasonló panaszok már a hivatalos köröket is arra indították, hogy a közönséget a lapok útján figyelmeztessék *Roxroy* professzor közönséges szélhámos voltára.

Sajnos, a közönség nem hisz. A babona annyira közös gyengénk, mely alól senki sem tudja magát kivonni. Nézzük meg például a kártyást, aki esküszik az ő kabaláinak feltétlen megbízhatóságára. Jaj a közismert rossz kibicznek, ha valamelyik partner háta mögé áll. A kártyázó ur képes inkább nyomban letenni a kártyát. A rendőrség aktái és ilyenkor gyakori becsületsértési, sőt verekedések afférjai is kötelesek nem egyszer az efféle kabalákról tudomást venni. Hát mikor az ember a jövő fátolyát feszegeti?! Hozzá, mikor a babona szélhámosai a tudomány vörös czeruzájával huzogatják alá mindennapi ostobaságaikat.

A legutóbbi napokban egy Münchenben tárgyalt pör is élénk tanuságot tett arról, hogy mennyire fejlődött

és kiirthatatlan a babona ipara. Régen volt, a sötét középkori századokba vesző, mikor a csillagok állásából jósoltak. De még ma is vannak, akik komolyan veszik az asztrologiát, áhitattal veszik a horoszkópjukat a megfelelő hókuszpókuszszal együtt. A müncheni perben egy ravasz asszonyság volt érdekelve, aki szintén horoszkópokat állított fel jó pénzért minden tudni-vágyónak. Egy volt a sok közül. Mert mint a «*Stuttgarter N. Tagblatt*» írta «Németországban seregével vannak ugynevezett asztrologus-társulatok, melyek feladatukká tették maguknak annak elhitetését, hogy a hamis jövődölgetések és hasonló szemfényvesztések vádja nem érheti azokat a tudományosan képzetteket, kik matematikai, anatómiai és asztrologus (az idegen szók kábitanak, de hisz épen ez kell) ismereteik és számításaik nyomán igenis abban a helyzetben vannak, hogy a jövő bizonytalanul meredő képébe betekinthessenek és bizonyos csillagállások alatt lejátszódó nagy eseményeket, vagy akár egyes ember sorsát megmondhassák.» Ezek a társulatok egymással élénk összeköttetésben vannak. A jövőmondásoknak e magát tudományos mázzal kenegető társulatoknak anyaintézete Londonban van. Hangzatos czime: «*Raphael Astronomical Ephemeris of the Planets Places*».

Ez küldözgeti szét a fiókintézeteknek, természetesen fizetés ellenében, az ugynevezett ephemeridokat, azaz meghatározott évekre szóló csillagszámítási tabellákat. Ha tehát valamely lépre menni vágyó saját külön horoszkópja iránt érdeklődik, ugy csak a születési évét kérdezi meg s a fiókból egyszerűen kihúzzák a neki szóló jövőmondást. De nem ilyen könnyedén és természetesen. Előbb jó a fontoskodás és nagyképűség, alapos kifaggatás, várakoztatás s egyéb imponáló huzavona, míg a jámbor hívő megtudja, hogy minő szerencsecsillagzat alatt született. A müncheni asztrologanő prospektusa is például így szólott:

«A horoszkóp felállításához közölni kell az illető születési évét, napját, születési helyét, férfi vagy nő-e. A születési horoszkóp és ennek prognózisáért fizetendő husz márka. Gyors és részletesebb kidolgozásáért harmincz márka. A honorárium egyenesen czimemre küldendő, mire zárt levélben a horoszkóp postára lesz adva.»

A tudomány czégérével takarózó szélhámosságoknál is jobban boldogulnak azonban azok a jós-firmák, melyek a *titokzatosság* leplével burkolják magukat körül úgy ezzel, mint pazar előkelőségükkel hatva mindenkire, akire a *külsőségek* különösen szoktak hatni. Ez pedig ma áll mindenkire. Hazájuk Páris. Az elhalt *Lenormand* asszony, *Mme Thébés* valósággal fogalmak, melyekre Páris előkelő társadalma, sőt a jól fizetett sajtó is esküdött és esküszik. Annyi bizonyos, hogy nem mindennapi asszonyoknak mutatkoztak. *Mme Thébés* például volt olyan okos a háboru kitörésekor, hogy hasábos

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Macedoniai képek. — Német katonák Macedoniában.

tudósításokat közöltetett a párisi lapokban, mennyire előbb s mily pontosan jósolta meg a nagy, a rettenetes világháború kitörését. Ez a reklám nagy szolgálatot tett neki. A jó párisiak azonban most már a háború folytatására s végeredményére voltak kíváncsiak s *Mme Thébés* nem tudott kitérni. Pompás, lelkesítő dolgokat jóslott a francia gloire csudadolgairól, a boche-ok szörnyű vereségéről. Igazán kár, hogy a németek nem olvasták, mert akkor talán nem következett volna be ép az ellenkezője.

De hát honnan veszik a párisi Szibillák — *Mme Thébés* fejedelemasszonyukkal együtt — a tudományukat?! Sehonnan. Csak jóval működésük megkezdése előtt öles reklámok jelennek meg a lapokban az ő csodálatos tudásukról és varázserejükéről, melynek titkát messze idegen földön, többnyire Indiában a varázslók és bűvészek rejtelmes országában szerezték. Szemképráztató pompa fogadja a látogatókat, mindennemű beállítások hatnak, a jósnő titokzatos környezetbe buvik... s jönnek sorba az aranyak, mert drágán mérik a leleplezett 'jövőt'.

Elvégre nem is nehéz valószínűségeket jósolni. A hozzászias gyakorlat alatt lehet szert tenni emberismeretre, éles szemre, mely a jövevény megjelenéséből, arcza ránczaiból, szeme tükréből leolvassa annak multját, énjét s vágyait, aminek hozzáértő, ügyes összegeződéséből meg lehet csinálni a valószínű jövőd kivonatát.

Azok a híres jósnők, ha belépsz hozzájuk, rendszerint már tisztában vannak veled, ki vagy s mit akarsz, milyen jóslatot húzzanak rád. Aztán az előszoba homályában meghuzódnak segítőtársaik, akik minden egyes belépőről annakelőtte rapportról gondoskodnak. A «jobb-fajta» jósnők ugyanis ritkán dolgoznak egymagukban, hanem nagyon is beható összeköttetéseket tartanak fenn tudakozóintézetekkel, privátdetektivekkel és — cselédközvetítőkkal is. A cselédközvetítő jó szó és jó pénz ellenében az állásnélküli cselédektől könnyen kiszedheti azoknak a familiáknak viszonyait, körülményeit, ahol azok szolgáltak. Elárulják a legintimussabb szokásaikat, a családtagok jellegzetes tulajdonságait. Akadt már élelmes szakácsné, aki ebből élt. Beáll cselédnek egy családdhoz, egy hónap mulva megy és tapasztalatait megfelelő honorárium ellenében eladja. Így aztán nincs semmi csudálatos abban, ha a jósnő valósággal megdöbent vendégeit az ő tudományával.

Különben egész okos és művelt hölgyek szörnyen elbámulnak, amikor egyik vagy másik hozzátartozójukra egészen ráillő ilyen szólásokat ad le a jósnő:

— ... látok egy fekete, karcsu nőt kék ruhában... a bálon gyöngygyakéket hordott... vigyázzon a férjére!
Vagy egy fiatalasszonynak szól ez:

— ... szőke fiatalember közeledik... miniszteri hiva-

talnok... a férje féltékenykedik rá... a szőke úr nagyon szerelmes...

A fiatal asszonyka erre komolyan hiszi, hogy meg kell hódolnia, ami esetleg a szőke úr részéről is a jósnőnek külön honoráriumot jelent.

A jövendőmondások egyéb, általánosabb módjai már ismeretesebbek. A legegyszerűbb fajta a kártyavetés... Apró, piszkos alakokat tereget maga elé a jósnő, azokat össze-vissza forgatja, emeli, majd szétosztja különböző hókusz-pókuszok között, közbe sűrűn osztva a sejtelmes jóslatokat.

Utolérhetetlenek ebben a cigányasszonyok. Valamennyi született kártyavető, hol ennek a mesterségnek a fortélyai és szabályai anyáról leányára átörökölődnek eléggé jövedelmező mellékfoglatosságként.

Már előrehaladottabb fokot jelent a *kiromantia*, mely a kézen fel-alá, keresztül-kasul menő érezet hajlásából következtet a jövőre. A *kirognomia* is divatos. Ez a kéz külsejéből, formájából és ápoltságából vél következtetni a belső éltre s egyéniségre. Van tudományos íze is, de mégis csak amolyan játékosdi.

A középkorból való maradványok az álomfejtők. Ma azonban mindinkább eltűnedeznek, mert nincs az a jóra való szakácsné, aki a bibliai József mesterségébe bele ne kontárkodnék. Utmutatót adnak hozzá az úgynevezett ó-egyiptomi álmoskönyvek.

Egy az utolsó évtizedben különösen elterjedt módja a jövendőkeresésnek a spiritisztaseance. Erről egyébként már egy korábbi leírásban adtam épületes szemelvényeket.

Az iparszerűen jóslásokkal foglalkozók ellen a kihágási büntetőtörvénykönyv 79. §-a alapján járunk el, mely a következőképen rendelkezik:

«Varázsolással, szellemek idézésével, jóslásokkal, kártyavetéssel, álomfejtésekkel, ráolvasással s mások rászedésére számított hasonló szemfényvesztésekkel, üzletszerűleg foglalkozók: nyolcz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Visszaesés esetében, amennyiben az a büntetés kiállásától számítandó két év alatt történnék, a büntetés egy hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig emelhető.»

E kihágás elbírálása a kir. járásbíróhatásköréhez tartozik.

A budapesti rendőrség állandóan figyelemmel kíséri a jósnőket, kik igen gyakran az apróhirdetések nyilvánosságához fordulnak. Sűrűn büntetik őket, de a publikum hiszékenysége olyan jó kamatoztatható forrás, hogy a legtöbb jósnő mégis folytatja mesterségét s legfeljebb arról gondoskodik, hogy a rendőrség előtt az ismeretlenségbe burkolózzék. Utóbbi időben azonban

ellen csak úgy védekezhünk, ha bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló hatású **CAMPOLIN**, törvényileg védett vízhatlan bőrkencőcseszel kenjük. — Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

Krayer E. és Társa ozégtől, Budapest, V. kerület, Váci-ut 34. szám.

Fiók: V. ker., Váci-ut 6. és IV. ker., Királyi Pál-utca 20. (Kálvin-tér mellett). III. ker., Flórián-tér 18. sz. Újpesten: Árpád-ut 40. szám.

Nedves lábak

Macedoniai képek. — Német tisztok az utcán ebédelnek.

megint annyira elszaporodtak, hogy külön figyelő s kutató razziákban igyekeznek őket leleplezni. Ép úgy vidéken is, ahol — ha a várva-várt tábori levelezőlap késik — a megriadt asszonyok a legostobább áldozatra készek, csak hogy valami biztatót kapjanak a távol és a jövő titkaiba beelőző asszonyságoktól. Sokatmondó képet adnak ezekről a vidéki lapok hasábjai is, melyek különösen mostanában irnak sokat a «bübájosok boszorkánykonyhájáról». Csak Szegeden mintegy husz «bübāju» asszony működik — a rendőrség megállapítása szerint — kik a kártya titokzatos lapjaiból fundálják ki «él-e még lelköm, galambom az ura?»

Egy-egy eset jellemzőképpen! K. I. egy vasmunkás felesége hivatalos értesítést kapott, hogy az ura elesett. Nem akarta hinni. Elment tehát a kártyavetőnőhöz. Felvette az okulárét az asszonyság, előszedte piszkos kártyáit, forgatta, emelte, aztán szólt diadalmasan:

— Nem igaz! Él bizony a maga ura! Hej sokról irták már az urak, hogy meghót s egyszerre csak egészségösen hazagyűtt. Hanem lelköm sietősen hozzék egy zsák párnatollat. Amerikában harcol ám a derék ura. Buta föld az ilyenkor télön. Nincs ott hó, ami melegítene a testüket, mikor éjjel löpíhennek. Adni köll a szentöknek ágytollat, elszórják a harctéren és hó lesz belőle.

Hogyne adta volna a kétkoronás mellé az asszony az ágytollat is.

Egy másik jósnő nyílt üzletben mérte a «bübáját». Egy kis bolthelyiség volt, ahol Zsófi néni leülepedett. Az egyik oldalon hosszú pad a kliensek részére, szemben kis asztal s emellett ült a mindenféle varázsköncsel megkent javasasszony. Ép öten ültek a padon, mikor a detektívek betoppantak. A jósnő megjéjt, a vendégek pedig, akik tojással, vajjal és krumplival fizetgettek, méltatlankodnak.

— Mit akarnak attól az asszonytól? — kiabálták — az csak jót akar velünk. Többet tud az, mint maguk valamennyien összevéve.

Aránylag ártalmatlan eseteckék ezek. De vannak ravasz, rosszmájú némberek is, akik kegyetlenül vágják a jövődkérők szemébe az ostobaságaikat. Nem tudom nálunk is történt-e hasonló, de Németországban sokat foglalkoztak a lapok egy esettel, amelyben egy kíváncsi asszonynak egy jósnő azt jósolta, hogy az ura el fog esni a harctéren. A szegény, bolond asszony annyira elkeseredett, hogy öngyilkos lett.

Dr. Heindl Róbert, a drezdai rendőrség bűnügyi osztályának főnöke, ismert bűnügyi író egy nemrég a «Münchner Neueste Nachrichten»-ben megjelent cikkében többrendbeli esetet említ praksziséből, melyekben élénken festi a jósnőknek egyébkénti, némelykor végzetes következményekkel járó garázdálkodásait.

«Több mint tizenegy évvel ezelőtt — írja — a Rajna vidékén meggyilkolták egy düsseldorfi kereskedőnek tizéves lányát. Iskolából jövet minden valószínűség szerint kéjgyilkosságnak esett áldozatul. A tettest nem sikerült kinyomozni. Végre is a kölni kormányelnök 1000 márka jutalmat tűzött ki, melyhez a szerencsétlen apa még 500 márkát tett hozzá. Minden ujság megírta azzal, hogy aki nyomravezető adatok birtokában van, jelentkezzék. És tényleg, mintha a felhívásnak sikere lett volna. Az apa nemsokára egy szászországi városból egy levelet kapott a következő tartalommal:

Igen tisztelt ur! Közölje velem rögtön, hogy egy évvel ezelőtt dolgozott-e önnél egy R... (név) nevű ember. Irjon rögtön, vagy még jobb lesz, jöjjön rögtön! Az utazás hosszú, de ne sajnálja a fáradságot. Ne beszéljen a dolgról, legkevésbé ne a rendőrségnek. Tisztelettel

C. H. asszony (teljes czim).

Az apa azonnal elhatározta, hogy utazik, de óvatosságból Drezdában megszakította utazását s felment a rendőrségre, ahol detektívet kért maga mellé az esetben, ha abban a szászországi városban tartózkodnék a tettes. Mikor az apa és a detektív — aki rokonképen szerepelt — a levelet író asszonynál megjelentek, olyan jelenetben volt részük, melyre nem voltak elkészülve. Egy jósnő tanyájára kerültek.

A ravasz némbert, akit a nagy jutalom tűzelt, mesterségének minden fogása szerint próbálta áldozatát megszarolni s arra is késznek nyilatkozott, hogy a meggyilkolt szellemét megidézi. A detektív azonban nem nézte tétlenül a dolgot s a csalónőt, aki már régebről szélhámoskott spiritisztikai seancokkal, a rendőrségre vitte.

Sokkal szomorubban végződött egy másik eset. Egy vagyonos szülőktől származó fiatal leány, mikor szülei vel Párisban járt, egy ottani jósnőt is meglátogatott. A párisi szibilla azt jósolta neki, hogy tizenhetedik születésnapján meghal s még azt az izlésteleniséget is elkövette, hogy apróra leírta neki, hogy milyen lesz eltorzult holtteste. A tizenhetedik születésnap közeledett. Deczember hónapra esett. Már a nyáron elhalványodott nagyon a lányka, majd súlyos idegbeteg lett. A szülők egy berlini szanatoriumba tették. A «fekete nap» előtt közvetlenül a lány megszökött és azóta eltűnt. Az egyedüli nyom, mi utána maradt, egy kalap és kabát volt az Elba partján.

A jósolgatással üzött szemfényvesztés tehát nem mindig csak garasokra vagy túltömött erszények adakozására számított porhintés. Komoly tragikus vég is nőhet nyomába. De hát hiábavaló a legszebb prédikáció, a babonaságra, az embernek veleszületett gyarlóságára való hajlam örökéletű. Aki babonás, az megmarad annak. A bajt csak mi tudjuk kiirtani, vagy legalább is kisebbiti.

Szántó Lajos gépfőraktára Szegeden

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ Zsótér-bérlés. Városháza mellett. (Rákóczi szoborral szemben.) ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Csendőrségi fegyvergyári kerékpárok. — Csendőrségi diszvarrógépek. — Világhírű tűnélküli pathéfonok. — Világhírű tús gramofonok. — Lemez ujdonságok és kerékpár felszerelési szikkek főraktára.

Csekély havi törlesztés! • Képes főárjegyzékem díjtalan! • Csendőrségi Urak legkedveltebb bevásárlási helye.

Macedoniani képek. — Régi török hid a Vardaron Veleznél.

eni, ha a mindenfajta bolonditók, jósoknak erősen a körmére koppintunk. Kivált most, amikor ebben az ideges, boru és gonddal átitatott időkben valósággal szüretet tartanak. Ebben azonban természetesen a közönségnek is kellene segédkezet nyújtani. Nem nagy ugyan benne az arra való hajlandóság, de megnevelhetjük azt, ha a népet, mikor csak alkalom kínálkozik hozzá, felvilágosítjuk. Megértetjük különösen az egyszerűbb néprétegekkel, hogy a jövőbe s távolba látó kóklerek közönséges elősdiék, akik jó pénzért csak ravasz ostobaságokat árulnak.

A Böhm-Ermolli-sereg iparüzéséről.

Érdekes jelentést adott ki a sajtóhadiszállás a Böhm-Ermolli-hadsereg iparüzéséről, melyből az alábbiakat mi is átvesszük!

A háborúban a műszaki tudást a hadsereg nem csupán a hadvezetés érdekében használja fel, hanem olyan intézmények létesítésére, a melyeket a béke technikája sem csinálhatna meg külön módon. A 2. hadsereg tavaly télen a Kárpátokban feltartóztatta az orosz tömegeket, tavasszal pedig a nagy offenzíva során egész Közép- és Kelet-Galicziából kiüzte az ellenséget s ellenséges területre nyomulva előre, ujonnan berendezkedett a második téli hadjáratra. Az ellenség elpusztított, tönkretett országot hagyott maga után. Nemcsak a katonai célra szolgáló technikai berendezések estek az ellenség romboló dühének áldozatul, hanem elpusztítottak tervszerűtlenül, esztelenül egész városokat és falvakat, mindennemű ipari üzemeket és építményeket. Az erődítési munkálatokhoz szükséges rengeteg nyersanyag-szükséglet fedezése ily körülmények között lehetetlen volt. De nem csupán a hadsereg szükségleteinek fedezéséről volt szó, a sorssujtotta, gyakran hajléktalan lakosság csapatainkban nemcsak a moszkovita járom alól felszabadító hadsereget várta, hanem a fölzsabadítókat, a kik megóvják őket a szükségtől és nyomortól s a kemény galicziai tél viszonyosságaitól.

Az első feladat az volt, hogy előteremtsük a legfontosabb építési anyagokat, téglát, gerendát és deszkát. Egyetlen téglagyárat nem hagyott az ellenség üzemképes állapotban. Új téglaiport kellett megteremteni s erre a célra nagy, jó közlekedési utak mentén fekvő üzem rom-

jait választották ki. A többi, szintén elpusztított gyárak egyes használható gépeit és alkatrészeit összegyűjtötték s megalkottak egy üzemet, a mely ma az ország legmodernebb téglagyárai közé tartozik. Néhány hét leforgása után a gyár napi termelése 32,000 téglá volt. Eddig több, mint hárommillió téglát készítettek ebben a gyárban. A téglák nagy részét a lövészárkok kiépítésénél használták fel, a megmaradó részt katonailag fontos építkezésekre és elpusztított lakóházak újraépítésére. A építő-téglák gyártásával együtt üregek téglák és tetőfedő téglák építésébe is kezdtek. Ez a gyár szintén pár hét alatt üzemképes volt, gyártmányából már sok katonailag fontos építést, mint vasuti épületeket, raktárakat, de számos ujonnan épített lakóházat is fődnek.

A téglagyártáshoz sorakoztak a katonai mészégetők, melyek az építőművészen való hiányt fedezik és egészségügyi célokra is szolgáltatnak meszet, valamint a betongyárak a várak betontégláinak előállítására.

Ez üzemek lehető nagy minőségi és mennyiségi teljesítőképességével azonban a főcél még nem volt elérve. A beállított géperőket okszerűen kellett kihasználni. Ez okból — a mennyire az erőforrás lehetővé tette — az építő-téglagyárhoz gőzfűrészt, több lakatosműhelyt, kovács- és bognár-műhelyet csatoltunk.

A második legfontosabb kérdés, mely megoldásra várt, a fa- és főleg deszkabeszerezés volt. Most összesen hét nagy fűrésztelep van üzemben; ebből három közvetlenül a front mögött, sőt az egyik alig pár kilométerre a harczó csapatok mögött, ami szintén egyik jele a feltétlen bizalomnak csapataink harcra-termetségében, mely biztosítéka a zavartalan és állandó üzemnek.

A legegyszerűbb eszközökkel berendezett tábori vasutak könnyítik meg a fatörzsek szállítását a szükség szerinti helyre, a hol pedig vasvágányok hiányoztak, ott a faipar favágányok lerakásával segített magán. Hogy a front valamelyik helyén esetleg hirtelen beálló nagyobb mérvű deszka- és faozlopszükséglet azonnal bőségesen kielégíthető legyen, az állandó fűrészműveken kívül mozgó gőzfűrészeket is működtetnek Wolhynia orosz erdőségeiben. Az említett terület orosz császári állami erdőségeiben a nagy erdőségek jobb kihasználására még 15 kilométeres rendes nyomtávu iparvasutat is építettek. A fűrésztelepek termelése ma, alig négyhónapos fennállás után, körülbelül 4000 köbméter deszka, karó stb. naponta. Ez üzemekkel kapcsolatban más hasonló üzemek is létesültek. Asztalosműhelyek jöttek létre, köztük gőzüzemek is, a melyek ajtókat, ablakokat készítették téli fedezékek és szállás-helyek részére. A lakatosműhelyekben gépeket javítanak, vasalásokat végeznek stb., a bognár-műhelyekben rendbehozzák a megrongált szekereket s ujakat készítenek; vaggonszámra gyártják a házak tetőzésére szolgáló anyagot, száz meg száz vagon követ és kavicsot szállítanak állandóan a frontra, rengeteg követ használnak fel építésre, rossz utakat rendbehoznak s új utakat készítenek.

Mindez csak néhány példa, a mely sejteti azt a hatalmas ipari tevékenységet, a melyet a Böhm-Ermolli-féle hadsereg végzett.

Czimbalmot, hegedűt, tárogatót, harmóniumot és az összes fuvó- és ütő-hangszereket

ugyszintén azok alkatrészeit és húrokat általánosan elismerve legjobban szállít Magyarország legelső, legnagyobb és legrégebb hangszergyára. . . .
Árjegyzék minden hangszerről bízmentve küldetik.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 16.—18.—26. szám.

SCHUNDA V. JÓZSEF

cs. és kir. udv. hangszerszállító, az orsz. m. kir. zeneakadémia, valamint az összes budapesti színházak hangszerszállítója, a pedál-czimbalom és rekonstruált tárogató egyedül feltalálója. Alapított 1847-ben.

KÉPEINKHEZ.

Macedóniai képek.

A világháborúnak egyik legjelentősebb mozzanata volt az események sorrendjében az, mikor a német-osztrák-magyar és a bolgár offenzíva folyamán annyira előrehaladtak a szövetséges csapatok, hogy Szerbia északi sarkában találkozhattak. Több mint bizonyos, hogy addig is egységes haditerv szerint folytatták a szerbek elleni harcot, ami ettől a találkozástól kezdve még egységesebb lett annyiban, amennyiben a hármashadsereg egy félkör alakú vonalban haladva vette körül a védekezés közben folyton hátráló szerb hadsereget.

Ebben a vasgyűrűben középen voltak a német hadsereg csapatai s így a balszárnyon levő bolgár csapatokkal egyesülten huzódtak lefelé délnek, a bolgárok által már ekkorára elfoglalt Kumanovó, Üszküb, Prilep és Velez macedóniai városok területén, hogy a macedónia alsó (délkeleti) sarkába betolakodott angol-francia hadsereg előcsapatait visszazorítsák a Vardar folyón túlra Szaloniki felé, nehogy ezek az Ochrida-tó és a Kenyérmezői síkság felé nyomuló és a szerbeket folyton nyomon üldöző bolgár seregeket hátra támadhassák és ekként az addig kivivott sikereket veszélyeztessék.

A jelen számunkban között képek a németek csapatainak Macedóniában való ekkori átvonulását mutatják s egyidejűleg emlékeztetnek bennünket az akkori eseményekből már közismertté vált arra a tényre, hogy az ántánt seregek csak úgy kerülhették el akkor a bekerítés veszélyét, hogy hamarosan visszahúzódtak a német-bolgár seregek elől a Vardaron túlra görög területre, felrobbantván maguk után a Vardar hidját is, hogy üldöztetésük eredményességét ezzel is akadályozzák.

Azóta a bolgár seregek egyrésze az osztrák-magyar, német és török csapatokkal kiegészítve — bár magasabb politikai okokból mellőzte a további üldözésnek görög területre való átterjesztését — a görög határon elfoglalt megerősített állásában annyira sakkban tartotta a 3—400,000 főre becsült és a Dardanella frontról visszavont csapatokkal is megerősödött ántánt hadsereget, hogy ezek nemcsak támadni nem mernek, de hónapokon át teljesen tétlenül nézték azt is, hogy csapataink az egész Montenegrót, majd a bolgárokkal együttesen Albánia nagy részét is elfoglalták s ekként őket az egész Balkánon lehetetlenné tették.

HIREK.

Jegyzések a IV. hadikölcsönre. Nagy tavaszi hadjárat készül a front mögött, melynek dicsőséges kiküzdésére hadba szólítja Magyarország egész polgárságát a magyar kormány! Most bocsátja ugyanis aláírásra a IV. magyar hadikölcsönt, az ország honmaradt polgárságának módot adva arra, hogy dicsőségesen harcoló véreinknek a végső győzelem kiküzdéséhez szükséges további anyagi eszközöket nyujthassa. Mondhatjuk előre, hogy ép úgy mint az előző három alkalommal, ezuttal is fényes sikere lesz a hadikölcsön kibocsátásá-

nak. E borzalmas világháború kezdetén ellenségeink országunkba törtek; kivertük őket és most mi vagyunk mélyen ellenséges földön. Hogy harcztéri balsikereiket ellensúlyozzák, elzárták előlünk a tengert, hogy ne juthassunk élelmiszerekhez és hogy így kiéheztessenek bennünket. Ellenségeink ezen kísérlete is eredménytelen maradt. Utolsó bizakodásuk most, hogy anyagi eszközök híján leszünk kénytelenek letenni a fegyvert. De meg fogjuk őket fosztani rövidesen ezen utolsó reményességüktől is, mert a IV. magyar hadikölcsönnek fényes sikere minden kétségen felül áll. Ezen sikerhez azonban szent kötelessége minden magyarnak hozzájárulni. Akinek pénze van, jegyezzen hadikölcsönt, akinek befolyása van a polgárookra, serényen dolgozzék a hadikölcsönjegyzésnek minél nagyobb sikere érdekében. — Csendőreink eddig is gyönyörű példával jártak elől a hadikölcsön jegyzésénél, erős meggyőződésünk, hogy nemcsak ők maguk fognak áldozni a haza szent oltárára oly módon, hogy anyagi viszonyaikhoz mérten kiveszik részüket a negyedik hadikölcsön jegyzéséből, hanem ez alkalommal is tágkörű személyi ismereteiket és befolyásukat latba vetve, minden erejükkel azon lesznek, hogy ezzel igazán hazafias cél sikerét a már eddig tanusított dicséretreméltó buzgalommal előmozdítsák.

Adományok. A rokkant katonák javára Herkély János ur Salgótarjánból 360 koronát; a hadi árvák javára pedig Kalapos Pál őrmester Alsójáráról 10 koronát küldtek be hozzánk. Az adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

Elismerés. A slunyi cs. és kir. IX. számú csendőr határszakaszparancsnokság, az 1916. évi február hó 3-án kelt napi parancsában Samu János, VII. számú csendőrkerületi csendőr címzetes őrmesternek, slunyi különítményparancsnoki minőségben kifejtett, buzgó és eredményes tevékenységeért, valamint kifogástalan magatartásáért, a legfelsőbb szolgálat nevében, teljes elismerését fejezte ki.

Eletmentési jutalomdíj. A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi március hó 10-én kelt 17,934/Vb. sz. rendeletével, Ficzkó József III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmesternek, két emberéletnek a vízbefulladásból, a saját élete kockázatásával történt megmentéseért, 100 korona életmentési jutalomdíjat adományozott.

Leégett őrszlaktanya. A sztinaszereatai őrszlaktanya, április hó 5-én délután 1 órakor keletkezett kéménytűztől kigyuladt és teljesen leégett, s minthogy az épület fából volt, a titkos segédletek és a pénztár kivételével, minden kincstári és magánvagyon elhamvadt.

Gyászhir. Fazekas Lajos járásőrmester, esztergomi őrs- és járásparancsnok, a koronás ezüst érdemkereszt tulajdonosa, életének 53-ik évében, hosszabb szenvedés után, április hó 5-én, Esztergomban meghalt. Hült tete-

Ne vegyen hangszert, míg **REMÉNYI MIHÁLY** a magyar kir. Zeneakadémia házi hangszerkészítője ::
legjobb árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről, Király-utca 58.

Hegedűk, fa- és rézfuvóhangszerek, cimbalmok. — Zenekarok teljes felszerelése. — Csendőrök különös, figyelmes és olcsóbb kiszolgálásban részesülnek. — Régi hangszerek becserélése és javítása.

◆◆◆◆◆◆◆◆ Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kérendő. ◆◆◆◆◆◆◆◆

mét április hó 7-én délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra. Halálát özvegye és hat gyermeke siratják. Nyugodjék békében.

Kérelem. Baghy Géza, Fenyvesvölgyön állomásozó cz. őrmester kéri az előtte jelenleg ismeretlen őrsön szolgáló Ruskó János és Csernyeczki József csendőröket, hogy egy fontos nyomozási ügyből kifolyólag czimüket tudassák véle.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

K. E. A segély «egyszeri», vagyis nem ismétlődik meg. Felvétele iránt a nyugdíjának folyósítását eszközlő adóhivatalhoz kell fordulnia.

K. népf. őrmester Verespatak. Az 1912. év előtti időből származó csendőr rendfokozata a tizedesi, az újabb pedig a szakaszvezetői rendfokozatnak felel meg; mindkettő valóságos.

T. p. 507. szakállas. 1—2. Nem. A hadsereg főparancsnokságának erre vonatkozó rendelete 1915. évi január 20-án Op. 19086 E. O. K. sz. a. kelt. 3. Ha a sor reákerül.

B. J. népfölkelő. 1. Nem. 2—3. Tárgytalan.

H. E. Kapos. Előléptetést kérni nem lehet.

1871. N. Nem számít.

77. A legközelebbi tiszti szemle alkalmával kérjék.

Törzskáros. Kérje szolgálati uton.

László. Nincs módunkban.

Turul és Zöldfa. A laktanyaszabály jelzett pontja szerint az ott megnevezettek a takarodón túl való kimaradás tekintetében korlátozás alá nem esnek, tehát sem korlátlan, sem egyéb engedélyre szükségük nincs. Czimzetes őrmesterek alatt úgy az őrsv. cz. őrmesterek, mint a csendőr cz. őrmesterek értendők.

Névmagyarosítás. 1. A m. kir. belügyminiszter úrhoz czimzett, 1 koronás okmánybélyeggel ellátott kérvényben az illető maga kérheti. Mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, az illetőségi (községi) bizonyítványt és az anya beleegyező nyilatkozatát. **2.** Ilyen parancsról nem tudunk.

J. F. Olvassa el lapunk folyó évi 6. számában «B. J. őrmester» jelige alatt adott üzenetünket.

O. ö. cz. őrm. A mostani idők nem alkalmasak a kicsinykedő töprengésekre.

Öreg népfölkelő. Jogos; kérje őrskihallgatáson.

Érdeklődő. Az utiköltség megtérítendő.

Havasi csendőr. Igen, az illetékszabályzat 30. §. 1. pontja értelmében.

Talányok megfejtése. Lapunk ez évi 10. számában közölt talányok helyes megfejtése: Képtalány: Légy önmagad ura és tartsd meg kedélyedet jobb és rossz napokon egyaránt. — Betűtalány: Ha isten velünk, ki ellenünk. — Tréfás kérdések: Tükör, viz. — A beérkezett 190 megfejtő közül nyertes lett Donkó Ignác őrmesteré, Zentafelsőhegy, kinek a nyeregeményt már elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Adományoztatott

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsege által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül:

az 1. osztályu ezüst vitézségi érem:

Tóth Gyula cs. törzsőrmesternek, a VI.,

Orosz László cs. cz. őrmesternek, a IV.,

Németh Ferencz cs. cz. őrmesternek, a VII. számú csendőr-kerületben;

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Szabó Benjamin csendőrnek, a IV. számú csendőr-kerületben;

a bronz vitézségi érem:

Zsedényi István őrsvezető cz. őrmesternek,

Asbóth Imre őrsv. cz. őrmesternek, a II.,

Bilanovits Győző őrsv. cz. őrmesternek és

Radó József csendőrnek, a IV. sz. csendőr-kerületben.

Áthelyeztetek:

1916. évi április hó 16-ával:

Gyapay Miklós, V. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, esztergomi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Trencsénbe;

lövetei Barcsay Árpád, I. számú csendőrkerületbeli százados, segesvári szakaszparancsnok, hasonló minőségben a II. sz. csendőrkerülethez: Temesvárra;

hindi Szabó László, VI. sz. csendőrkerületbeli százados, veszprémi szakaszparancsnok, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez: Segesvárra.

Rangmeghatározás:

Az 1915. évi 87. számú Rend. Közlönyvel (Személyes ügyek) kinevezett:

Hajnal Aladár csendőr főhadnagy-számvivő rangja: 1915 május 1. (rangszám 1.) továbbá:

Molnár Henrik csendőr főhadnagy-számvivő rangja: 1915 május 1., (rangszám 2).

Okiratilag megdicsértetett:

a m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

HEGEDÜ

Csodásan szép hangu, vonóval, teljesen felszerelve 8 korona.

Ébenfa felszereléssel 12 és 18 kor. Mesterművek 20 és 40 korona. Egész finomak részletre is. Rosszakat művésziesen javít.

Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula kir. szab. hangszergyár

CZIMBALOM

szab. acélszerkezetel, részletre is. Csodaerős, tiszta hangu **TAROGATÓ** ós-

régi magyar hangszer, csodásan szép hangu, 5 billentyűvel 16 kor., 6 billentyűvel 21 kor., 8 billentyűvel 25 kor. Valódi rózsafából 70 K, 80 K és feljebb. Finomabbak részletre is kaphatók.

Fuvolák, oziperák stb. Hurok. Javítás! műterem stb.

Budapest, Rákóczi-ut 71.

Benczö János örsv. cz. őrmester, 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban tanusított kiváló szorgalma és igen eredményes tevékenységeért, továbbá alárendeltjeinek helyes nevelése és befolyásolásáért;

Magyari Áron, örsv. cz. őrmester, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított buzgalma, továbbá jó magaviselete, valamint alárendeltjeinek helyes nevelése és befolyásolásáért;

Pál Mihály, örsv. cz. őrmester, 16 éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett eredményes tevékenységeért, továbbá alárendeltjeinek jó irányu befolyásolása és helyes neveléseért;

Katona Dénes, cs. cz. őrmester 9,

Márton Pál, cs. cz. őrmester 10, és

Fábián József, cs. cz. őrmester 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított szorgalma, eredményes működése és jó magaviseleteért.

Biró Péter csendőr, egy rablással párosult gyilkosság tetteseinek hat napon át tartott, igen nehéz körülmények között lefolytatott és ügyes nyomozással való kiderítése, valamint egyébkénti eredményes működése, kiváló szorgalma és jó magaviseletéért és

Balázs György csendőr, mert 12 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt, jó magaviselete mellett szolgálatát mindig kiváló szorgalommal, tevékenységgel és jó eredménynyel teljesítette.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Márk Demeter csendőrségi szolgálatra beosztott népfelkelő szakaszvezető, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenységeért és eredményes működéséért, nemkülönben jó magaviseletéért.

Hesdeczán Jakab csendőr, 11 éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban tanusított buzgalma és eredményes működéséért.

Gál Miklós, Bodor Gáspár és Molnár György csendőr cz. őrmesterek, 7 éven felüli csendőrségi szolgálatauk alatt, a közbiztonsági szolgálatban tanusított kiváló

buzgalmuk és igen eredményes működésük, valamint állandóan tanusított jó magaviseletükért;

Ujfalusi János csendőr, 9 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt tanusított buzgalma és eredményes működése, valamint állandóan tanusított jó magaviseletéért.

Joó János cs. cz. őrmester, 6 éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított kiváló buzgalmaért és eredményes működéséért, valamint példás jó magaviseleteért.

Sándor János III. és Szász Sándor csendőrök, szolgálati idejük alatt tanusított jó magaviseletük, valamint buzgó és eredményes működésükért.

Előléptettek:

Őrmesterré:

1916. évi márczius hó 10-ével:

Jánosi Gál örsv. cz. őrmester, a II. sz. csendőrkerületben;

örsvezető cz. őrmesterré

az alábbi cs. cz. őrmesterek:

1916. évi márczius hó 1-ével:

Fülöp Kálmán és Nagy János I., a IV. számú csendőrkerületben;

csendőr cz. őrmesterré:

a következő csendőrök:

1916. évi márczius hó 1-ével:

Cseh József, Kurcsik Antal, Gorgota Gergely, Szabó Sándor, Szabó Pál, Kiss Antal, Nyikita Ferencz, Székely Miklós, Gyarmati János, Király József, Szilágyi György, Beræczki Mihály, Bordás Miklós, Pásztor György, Lajos István, Kocsán András, Tózsér László, Bella István, Bálint István, Ruzsányuk Ferencz és Magyar József, a VIII.;

Kis Máté János, Lehoczky János és Mellen Mihály a II.,

1916. évi márczius hó 10-ével:

Orbán Lajos III. és Krisán György, a II.;

1916. évi márczius hó 16-ával:

Tordai P. Mihály, Gligor Emil, az I. és Marácz Ferencz, az V. számú csendőrkerületben;

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 $\frac{1}{2}$ % (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézvénnyek és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

1916. évi április hó 10-ével:

Szabó Gyula, Hegyi Mihály és Vida József, a VI. sz. csendőrkerületben.

Járőrvezetői jelvényt nyel elláttattak:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Kazinczi István, Alföldi Károly, Bulcsa János, Varga Vilmos, Maloinszki János, Stéh Mihály és Pocsai Ferenc csendőrök.

Lovaglási jutalomdíjban részesítették:

a m. kir. II. számú csendőrkerületben:

Fodor György őrsvezető cz. őrmester, 2 db.,

a m. kir. III. számú csendőrkerületben:

Hegedüs Mihály őrmester, 3 drb, Polgár György jörmester és Nagy K. III, cs. cz. őrmester, 2—2 drb.;

Törzsök Lajos őrsv. cz. őrmester, Szücs Bálint, Kiss Pál I., Horváth Ferencz III., csendőr cz. őrmesterek 4—4 drb.; Kissimon Mihály járásőrmester, Lendvay Imre, Mohay Sándor, Csáki Sándor, Takács István cs. cz. őrmesterek, Piros János és Ille Sándor csendőrök 3—3 drb.; Bátori János, Varga Gusztáv, Tóth Antal II. járásőrmesterek, Jánosi Gál, Baráth István, Kiss István I., Karalyos Gyula, Mészáros Sándor őrmesterek, Kanász István, Gyórfi György őrsv. cz. őrmesterek, Pauer Ádám, Aranyi Ferencz, Sipos Imre, Nagy Kálmán, Molnár Bálint II., Nagy Mihály, Balázs András, Veres Mihály, Budai Mihály, Czirják János, Gáspár Pál, Papp Sándor Simon csendőr cz. őrmesterek és Séllei Sándor csendőr 2 drb.;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerületben:

Kardos József cs. cz. őrmester, 4 drb, Czako Béla cs. cz. őrmester, 3 drb és Karsai András őrsvezető cz. őrmester, 2 db 10—10 koronás aranyból álló lovaglasi jutalomdíjban részesítették.

Névváltoztatás.

Zsurka Mihály, III. sz. csendőrkerületbeli csendőr, családi nevét belügyminiszteri engedéllyel «Bihari»-ra,

Szenyes Lajos, IV. sz. csendőrkerületbeli csendőr pedig «Szentesi»-re változtatta.

Nyugállományba helyeztetik:

1916. évi április hó 1-ével:

Grosz Frigyes VII. számú csendőr-kerületbeli járásőrmester, a Felülvizsg. szabály 3. §. 1. bekezdése, illetőleg az 1912. évi LXV. tez. 31. §. b) pontja alapján. Választott lakhely: Brassó (Predeal-telep).

Házasságra léptek:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Bersan Demeter csendőr, Schöner Teréziával, 1916.

évi márcz. 5-én, Stájerlakaninán;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Cseri József cs. cz. őrmester, Kránic Gizellával, 1916 február 28-án, Kiskunmajsán;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Bánóczi Mihály cs. cz. őrmester, Balog Máriával, 1916. február 24-án, Szolyván;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Horváth Lajos cs. cz. őrmester, Lampert Irénnel, 1916 márczius 14-én, Tóvároson;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Gáspár János járásőrmester, Malárik Irén Máriával, 1916 márczius 5-én, Hosszúfaluban.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem díj-
talanul küldöm.

Képes nagy ár-
jegyzékem díj-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyikerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünéklő beszélőgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

**Fiókok: Budapest, VI., Gyár-utca 26.
Nagyvárad, Rulikovszky-út 22.**

Fontos értesítés!

A háboru okozta személyzet hiány miatt csak **szegedi főüzletünk**-ből intézzük el a postai küldeményeket, azért a megrendeléseket, pénzküldeményeket és levelezéseket **Szeged, Kárász-utca 9.** címre kérjük.

Az új Honv. Min. rendelettel rendszeresített tábori

csendőrségi sapkák

és **acézöld hajtóka**
posztó már kapható. ::